ECIO
Leren zonder belemmering

Jaarrapport 2025

Studeren met een ondersteuningsbehoefte
Analyse Nationale Studenten Enquête (NSE)

Colofon

Titel	Jaarrapport studeren met een ondersteuningsbehoefte 2025 - Analyse Nationale Studenten Enquête (NSE)
Auteurs	Marit Schreurs en Benjamin Bremer
Datum	Oktober 2025

Over de NSE

Met de Nationale Studenten Enquête geven studenten van hogescholen en universiteiten hun mening over onder andere de inhoud van de opleiding, de docenten, de toetsing en beoordeling, en de studiebegeleiding. De enquête wordt uitgevoerd door Landelijk Centrum Studiekeuze met medewerking van de hoger onderwijsinstellingen. De verkregen input gebruiken zij bijvoorbeeld voor studiekeuzevoorlichting aan toekomstige studenten.

Bekijk hier de interactieve versie van het jaarrapport 2025, studeren met een ondersteuningsbehoefte.

ECIO, Expertisecentrum inclusief onderwijs, informeert, adviseert en ondersteunt universiteiten, hogescholen en het mbo bij vraagstukken rondom inclusief onderwijs en studentenwelzijn. Zodat studenten met een extra ondersteuningsvraag met succes hun opleiding kunnen doorlopen en kunnen doorstromen naar een baan die bij hen past. Onderwijs voor iedereen dus. Zonder belemmeringen.

ECIO
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800783
www.ecio.nl
www.onbelemmerdstuderen.nl
www.kennisbankstudentenwelzijn.nl

© ECIO 2025 | Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

1 Studeren onder bijzondere omstandigheden 4
1.1 Inleiding 4
1.2 Studenten die studeren onder bijzondere omstandigheden 5
1.2.1 Onderwijsinstelling en opleiding 5
1.2.2 Bijzondere omstandigheden en belemmeringen 9

2 Openheid over belemmering 13
2.1 Melden op de onderwijsinstelling 14
2.2 Redenen om niet te melden 16
Melders 16
2.2.1 Gesprek naar aanleiding van de melding 16
Tevredenheid informatie naar aanleiding van melding/gesprek 20
2.2.2 Voorzieningen 23
2.2.3 Tevredenheid met voorzieningen 26

3 Toegankelijkheid 29
3.1 Begrip en omgang 29
3.2 Toegankelijkheid van het onderwijs 36

4 Algemene tevredenheid 39

1 Studeren onder bijzondere omstandigheden

1.1 Inleiding

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een grootschalig jaarlijks onderzoek uitgevoerd door het Landelijk Centrum Studiekeuze met als doel om inzicht te krijgen in de tevredenheid van studenten in het hbo en wo over de opleiding en/of onderwijsinstelling.

In deze rapportage focussen we ons op een specifieke groep studenten die de NSE hebben ingevuld: de studenten die studeren onder een bijzondere omstandigheid én hier belemmeringen door ondervinden. Deze subgroep bestaat uit 55.475 studenten. Dat is 21 procent van het totale aantal respondenten van de NSE (n= 258.133). Deze analyse richt zich op de vragen die in de NSE enquête zijn gesteld over 'Studeren onder bijzondere omstandigheden' – pagina 13 t/m 19 van de vragenlijst.

Onderwijsinstellingen met minder dan 20 respondenten zijn uit de dataset verwijderd om te voorkomen dat individuele personen kunnen worden geïdentificeerd. Ook bij de verdiepende analyses zijn scholen met minder dan 20 respondenten buiten beschouwing gelaten.

Voor een beter begrip van de samenstelling van de 55.475 studenten in de analyse geven we een korte toelichting:

- In dit rapport kijken we enkel naar voltijds bachelorstudenten in het hbo of wo en voltijds masterstudenten in het wo. Dit zijn in totaal 235.399 studenten;
- Van deze groep voltijdsstudenten hebben 62.750 studenten (29%) aangegeven onder een bijzondere omstandigheid te studeren. Hierbij moesten studenten aangeven dat ze akkoord gingen met een specifieke verwerking van hun gegevens[1]. Theoretisch bestaat dus de mogelijkheid dat een aantal studenten dat studeert onder bijzondere omstandigheden niet is meegenomen in de analyse, omdat zij hier niet mee akkoord zijn gegaan;
- Omdat we geïnteresseerd zijn in de belemmeringen die studenten ervaren als gevolg van hun bijzondere omstandigheid, hebben we binnen deze groep van 62.750 studenten – waarvan 28 procent zelfs onder minstens twee bijzondere omstandigheden studeert – de studenten geselecteerd die aangaven belemmeringen te ervaren. De studenten konden op een 5-puntsschaal van *helemaal geen* tot *heel veel* aangeven in welke mate zij belemmeringen ondervinden door hun omstandigheid. Studenten die hebben aangegeven *helemaal geen* belemmeringen te ervaren zijn niet meegenomen in de analyses

Deze keuzes en selecties leidden tot een definitieve groep die studeert onder bijzondere omstandigheden én daar belemmeringen door ondervindt van 55.475 studenten. In de hoofdstukken 1, 2 en 3 van deze rapportage wijden we verder uit over enkel deze groep studenten. Wanneer we hier dus spreken over *de studenten* – bijvoorbeeld *20 procent van de studenten* – hebben we het over deze groep studenten en *niet* over het totale aantal studenten dat de NSE

[1] Studenten stemden in met de volgende tekst: "*Voor de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) willen we je toestemming vragen om de antwoorden te delen met je onderwijsinstelling en onderzoeksinstellingen. Op basis van jouw antwoorden kan je voor jouw onderwijsinstelling als persoon herleidbaar zijn. Alleen de onderzoekers kunnen de gegevens inzien. Opleidingen en docenten ontvangen alleen data op groepsniveau*"

heeft ingevuld. In hoofdstuk 4 vergelijken we deze subgroep met de groep studenten die niet onder bijzondere omstandigheden studeert; daar lichten we het aantal studenten dat we analyseren specifiek toe. We beschrijven de meest genoemde belemmeringen, zoomen in op meldingsgedrag van deze studenten en bespreken de tevredenheid van deze studenten met toegankelijkheid van het onderwijs.

Dit jaar is de focus van de vragenlijst verschoven ten opzichte van eerdere jaren. In plaats van een focus op de bijzondere omstandigheden die studenten ervaren, is gefocust op de belemmeringen die zij (hierdoor) ervaren. Hierdoor bevat de vragenlijst ook een aantal andere vragen dan eerdere jaren en is een aantal vragen dat eerder in de vragenlijst zat dit jaar niet herhaald. We gaan in deze rapportage daarom specifiek in op de groep studenten die belemmeringen ervaart, omdat hun ervaringen interessante en relevante inzichten kunnen geven in wat goed gaat, wat beter kan en welke barrières zij voornamelijk ervaren gedurende hun schoolloopbaan. Dit is ook in lijn met het VN-Verdrag Handicap en de maatschappelijke ontwikkeling van het gebruik van het medische model – ondersteuning op basis van wat een student *heeft* – naar het sociale model – ondersteuning op basis van wat een student *nodig* heeft[2]. Ook voor het handelingsperspectief voor scholen is de focus op belemmeringen relevanter; je kunt immers makkelijker en effectiever sturen op belemmeringen die studenten ervaren dan op diagnoses.

1.2 Studenten die studeren onder bijzondere omstandigheden

Hierboven concludeerden we dat 55.475 studenten onder een bijzondere omstandigheid studeren én hier belemmeringen van ondervindt. We weten echter nog niet in welke mate zij belemmeringen ondervinden. In tabel 1.1 tonen we dit. We zien dat bijna de helft van de studenten aangeeft dat hun bijzondere omstandigheid of omstandigheden hen een beetje belemmeren. Ruim 30 procent stelt veel of heel veel belemmeringen te ondervinden.

Tabel 1.1: Mate waarin studenten belemmering ondervinden van hun bijzondere omstandigheid

Mate van belemmering	Aantal studenten	Percentage
Nauwelijks	11.957	22%
Een beetje	25.742	46%
Veel	13.938	25%
Heel veel	3.838	7%
Totaal	55.475	100%

1.2.1 Onderwijsinstelling en opleiding

Vervolgens kijken we naar de verschillende onderwijsinstellingen waar deze studenten onderwijs volgen. Logischerwijs is het aantal studenten dat studeert onder bijzondere omstandigheden het grootst op de grote onderwijsinstellingen, zoals de hogescholen in Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven in het hbo en de universiteiten van Leiden, Utrecht en Amsterdam in het wo. Wanneer we kijken naar het *aandeel* dat zij uitmaken van het totaal aantal studenten per onderwijsinstelling

[2] Zie: https://ecio.nl/publicaties/discussieleidraad-wat-heb-je-nodig-om-succesvol-te-studeren-het-sociale-model-versus-het-medische-model/

dat de NSE heeft ingevuld, verschuift dit beeld. Het aandeel studenten met een ondersteuningsbehoefte verschilt tussen de 10% en 35%. Dit is beide te zien in tabel 1.2.

Tabel 1.2. Aantal studenten met een bijzondere omstandigheid in hbo en wo, inclusief als percentage van het totale aantal studenten in de NSE van de desbetreffende instelling. (N=55.475; hbo: n = 37.529; wo: n = 17.946)

Onderwijsinstelling	Aantal studenten in NSE	Aantal studenten in NSE met bijzondere omstandigheid	Aandeel studenten met bijzondere omstandigheid
Hbo - groot			
Hogeschool van Amsterdam	13874	3353	24%
Fontys Hogeschool	13840	2934	21%
Hogeschool Rotterdam	12765	3016	24%
Hogeschool Utrecht	14104	3173	22%
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	13546	2938	22%
Avans Hogeschool	12229	2680	22%
Hanzehogeschool Groningen	10187	2479	24%
Saxion Hogeschool	9688	2118	22%
Christelijke Hogeschool Windesheim	8493	1818	21%
Hogeschool Inholland	8826	1918	22%
De Haagse Hogeschool	8413	2209	26%
NHL Stenden Hogeschool	9205	1838	20%
Hbo - midden			
Zuyd Hogeschool	4162	942	23%
Hogeschool Leiden	3468	888	26%
Breda University of Applied Sciences	2667	648	24%
HZ University of Applied Sciences	2162	441	20%
Christelijke Hogeschool Ede	1935	373	19%

Onderwijsinstelling	Aantal studenten in NSE	Aantal studenten in NSE met bijzondere omstandigheid	Aandeel studenten met bijzondere omstandigheid
Hogeschool Van Hall Larenstein	1872	503	27%
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	1824	580	32%
Aeres Hogeschool	1367	327	24%
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	1582	416	26%
ArtEZ	1240	376	30%
HAS green academy	1051	264	25%
Hbo - klein			
Hotelschool The Hague	807	157	19%
Stichting Hogeschool Viaa	730	134	18%
Hogeschool der Kunsten Den Haag	789	227	29%
Driestar educatief	683	67	10%
Marnix Academie	608	123	20%
Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar	569	107	19%
Pedagogische Hogeschool De Kempel	456	102	22%
Hogeschool Thomas More	335	52	16%
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	383	69	18%
Gerrit Rietveld Academie	348	94	27%
Hogeschool KPZ	414	55	13%
Design Academy Eindhoven	262	66	25%
Iselinge Hogeschool	270	44	16%
Wo			
Universiteit van Amsterdam	9095	1874	21%

Onderwijsinstelling	Aantal studenten in NSE	Aantal studenten in NSE met bijzondere omstandigheid	Aandeel studenten met bijzondere omstandigheid
Universiteit Utrecht	10003	2171	22%
Universiteit Leiden	10398	2239	22%
Rijksuniversiteit Groningen	9060	1673	18%
Vrije Universiteit Amsterdam	7712	1654	21%
Erasmus Universiteit Rotterdam	6149	1041	17%
Technische Universiteit Delft	7231	1379	19%
Radboud Universiteit Nijmegen	6937	1498	22%
Universiteit Maastricht	5216	938	18%
Tilburg University	5309	1024	19%
Open Universiteit	1369	235	17%
Technische Universiteit Eindhoven	3778	641	17%
Wageningen University	3899	853	22%
Universiteit Twente	3303	669	20%
Universiteit voor Humanistiek	165	57	35%

Tabel 1.3. Aantal studenten met een bijzondere omstandigheid per sector, in hbo (n=37.529) en wo (n=17.946)

Sector	Aantal studenten in NSE	Aantal studenten in NSE met bijzondere omstandigheid	Aandeel studenten met bijzondere omstandigheid
Hbo			
Economie	49908	10638	21%
Techniek	34727	8613	25%
Onderwijs	23728	4591	19%
Gezondheidszorg	21800	4811	22%
Gedrag & Maatschappij	18590	4383	24%

Sector	Aantal studenten in NSE	Aantal studenten in NSE met bijzondere omstandigheid	Aandeel studenten met bijzondere omstandigheid
Taal & Cultuur	7744	2157	28%
Recht	5614	1125	20%
Landbouw & Natuurlijke Omgeving	4301	1120	26%
Sectoroverstijgend	476	91	19%
Wo			
Gedrag & Maatschappij	17804	4011	23%
Techniek	13671	2569	19%
Economie	12101	1661	14%
Natuur	11620	2370	20%
Gezondheidszorg	10014	1822	18%
Taal & Cultuur	9680	2399	25%
Recht	7712	1386	18%
Sectoroverstijgend	4432	846	19%
Landbouw & Natuurlijke Omgeving	3803	835	22%
Onderwijs	408	67	16%

We hebben ook gekeken in welke sectoren studenten met bepaalde belemmeringen studeren, zowel in het hbo als het wo. We zien hier weinig grote verschillen. Wat enigszins opvalt is dat in het hbo studenten in de sectoren Techniek en Taal & Cultuur relatief vaak belemmeringen ervaren, voornamelijk op het gebied van sociale vaardigheden. In het wo zien we dit ook terug in de sectoren Techniek, Taal & Cultuur en Landbouw & Natuurlijke omgeving.

1.2.2 Bijzondere omstandigheden en belemmeringen

Nu we weten waar de studenten hun onderwijs volgen, is het interessant om te kijken onder welke bijzondere omstandigheden zij veelal studeren, welke belemmeringen zij ondervinden én hoe dit zich uit. Eerder noemden we dat de opzet van de NSE dit jaar is veranderd ten opzichte van eerdere jaren, waardoor de focus is verschoven van bijzondere omstandigheid naar ervaren belemmeringen. We trappen deze paragraaf– in lijn met de opzet van de NSE – daarom af met de belemmeringen die studenten ervaren.

In de vragenlijst gaven studenten aan of ze belemmeringen ondervinden als gevolg van hun bijzondere omstandigheid en welke belemmeringen dit dan zijn. Allereerst deden ze dat door in een lijst met belemmeringen alle belemmeringen te kiezen waar zij mee te maken hebben. In figuur 1.1 zien we welke belemmeringen het vaakst genoemd zijn. We zien dat concentratie en angst/stress het vaakst genoemd worden als belemmering, zowel in het hbo als het wo. Auditieve belemmeringen en belemmeringen rondom digitale en fysieke toegankelijkheid komen het minst vaak voor. Bij deze vraag konden studenten ook de antwoordcategorie anders, namelijk invullen. Van deze categorie maakten de studenten voornamelijk gebruik om hun bijzondere omstandigheden verder uit te leggen. Het is dus daarom ook een belangrijke categorie om mee te nemen in de analyses.

Figuur 1.1. Ervaren belemmeringen in het hbo en wo (N=55.448; hbo: n = 37.515; wo: n = 17.960)[3] (Bekijk via Tableau: Klik hier)

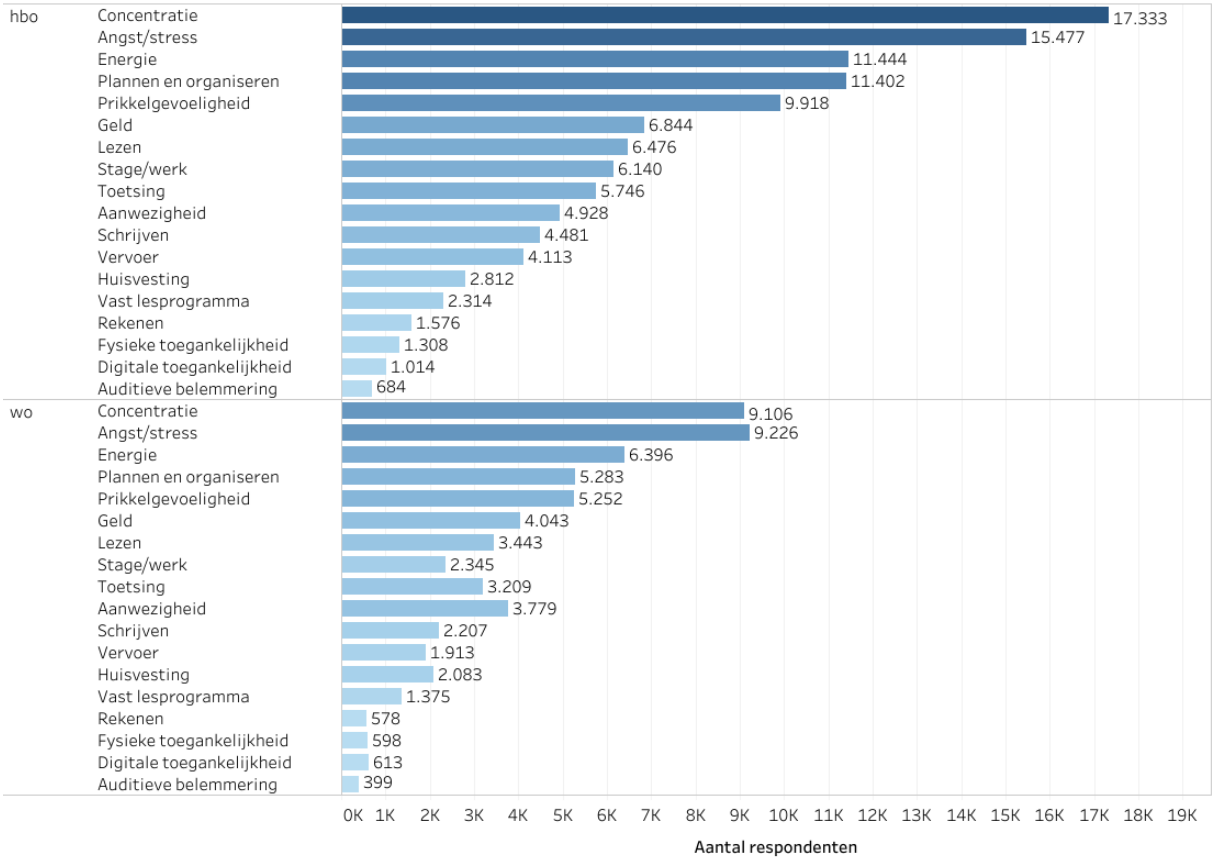

Vervolgens beantwoordden de studenten de vraag welke belemmering hen de meeste problemen oplevert. Dit is getoond in figuur 1.2, waarbij het verschil tussen hbo en wo inzichtelijk is gemaakt. Hieruit blijkt dat de meest genoemde belemmeringen uit figuur 1.1 – concentratie en angst/stress - ook de belemmeringen zijn waar studenten de meeste problemen door ervaren. Een aantal belemmeringen zijn hierin 0%; dit komt doordat het percentage in de grafiek wordt afgerond.

[3] De categorie *'anders, namelijk'* werd in het hbo 4.374 en in het wo 1.862 keer gekozen.

Kijken we naar de verdeling van meest gekozen belemmeringen per onderwijsinstelling valt op dat op een aantal hogescholen voor de kunst – ArtEz, Hogeschool der Kunsten Den Haag, Codarts, Gerrit Rietveld Academy en Design Academy Eindhoven – concentratie minder problematisch is; op deze scholen geeft een veel kleiner deel van de studenten aan dat concentratie een belemmering is.

Figuur 1.2. Verdeling belemmeringen waar studenten de meeste problemen mee ervaren in het hbo en wo (N=54.741) (Bekijk via Tableau: Klik hier)

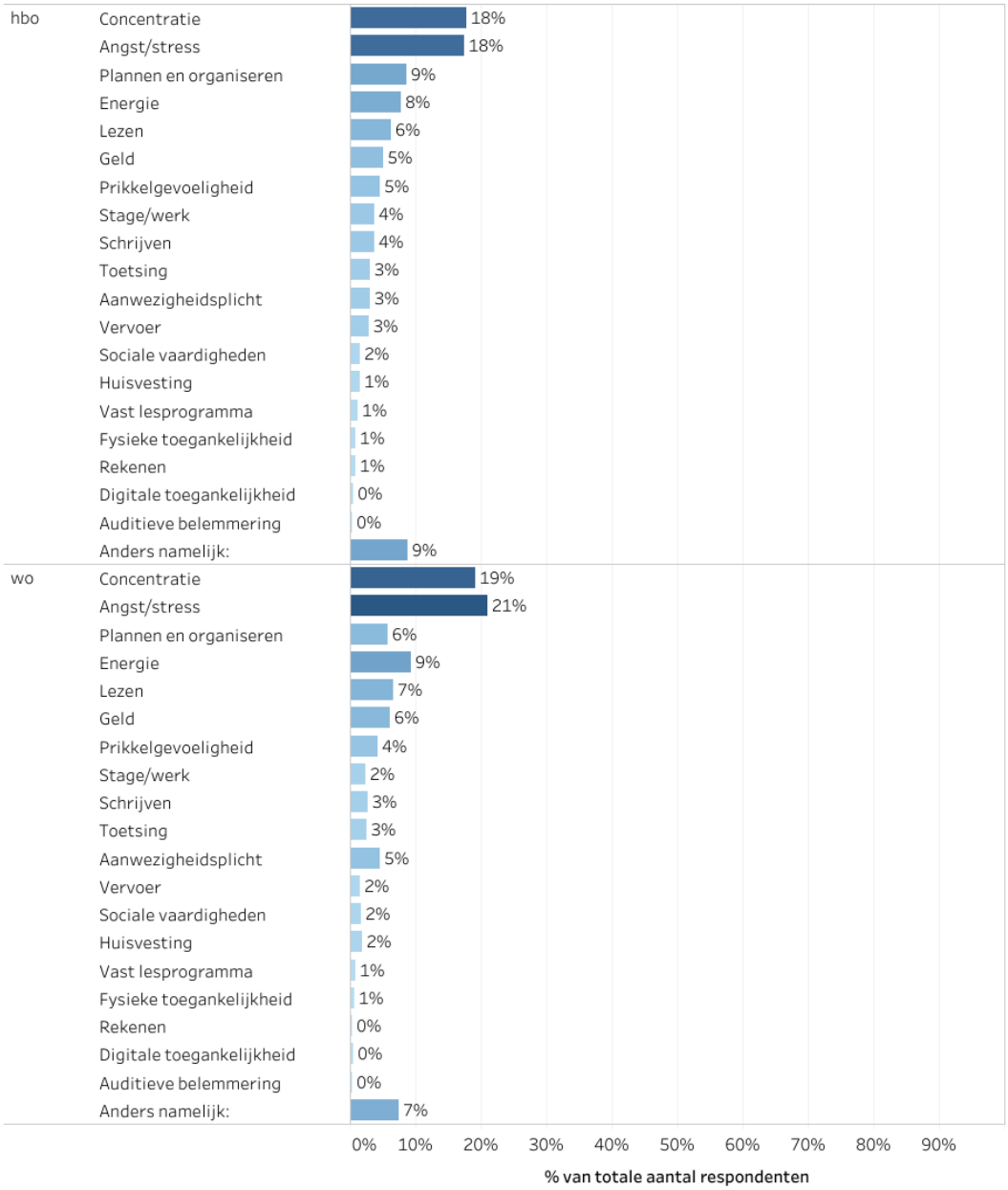

Hoewel we in dit rapport voornamelijk ingaan op de ervaren belemmeringen, is het toch interessant om te kijken onder welke bijzondere omstandigheden studenten studeren en hoe deze zich verhouden tot de belemmeringen. Wanneer we in dit rapport kijken naar bijzondere

omstandigheden verdelen we deze in twee categorieën: medische en niet-medische omstandigheden[4]. Studenten konden meerdere antwoorden selecteren. Het merendeel van de studenten studeert onder bijzondere omstandigheden van medische aard. Wanneer we hierop inzoomen zien we dat zowel in het hbo als het wo ADHD vaak genoemd wordt; ongeveer een op de vijf studenten noemt ADHD als bijzondere omstandigheid. In het hbo wordt dyslexie, dyscalculie of een taalontwikkelingsstoornis (TOS) vaker genoemd. Wat opvalt is dat in het wo twee keer zo vaak studenten studeren met psychische problemen dan in het hbo.

Figuur 1.3. Meest genoemde bijzondere omstandigheden in het hbo en wo (N=54.741) (Bekijk via Tableau: Klik hier)

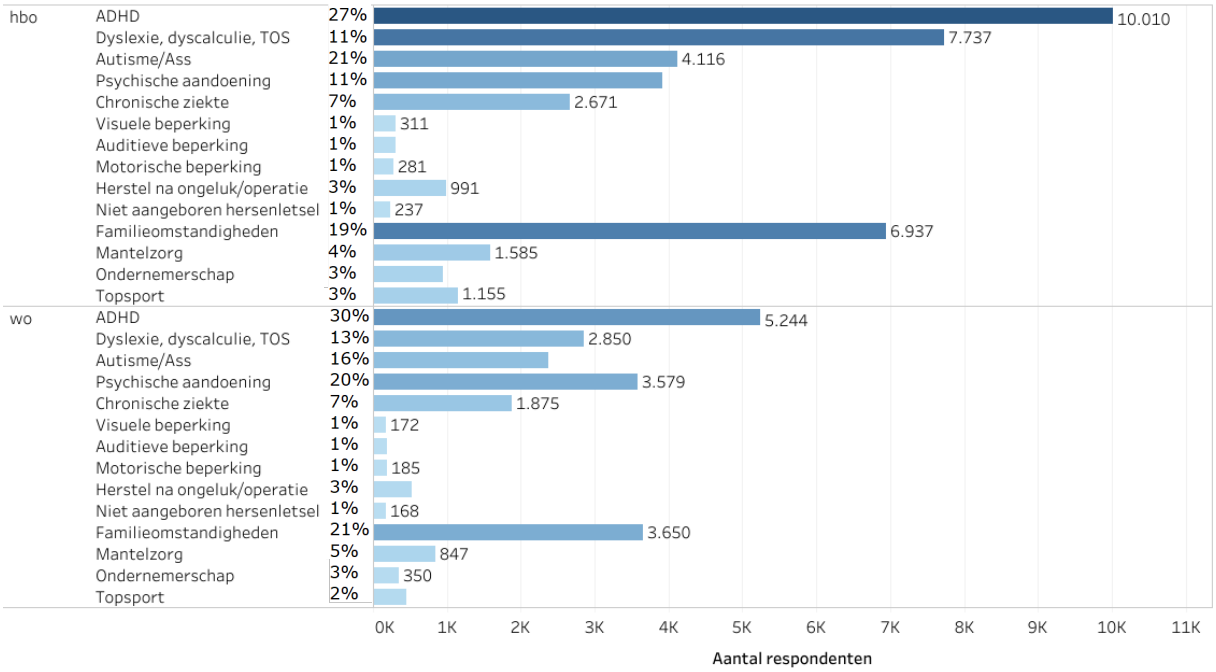

[4] Niet-medische omstandigheden zijn familieomstandigheden, mantelzorg, ondernemerschap en topsport. Medische omstandigheden zijn de overige omstandigheden.

2 Openheid over belemmering

Nu de algemene informatie over studeren met een ondersteuningsbehoefte beschreven is, omschrijven we in dit hoofdstuk de openheid van studenten over de belemmeringen die ze ervaren. Het kan verschillende redenen hebben waarom studenten zich wel of niet melden. Allereerst omschrijven we hoe duidelijk het voor de student is waar ze met hun ondersteuningsbehoefte terecht kunnen. Daarna omschrijven we in de paragrafen het aandeel studenten dat zich uiteindelijk meldt en gaan we dieper in op waarom studenten zich niet melden. Als laatste delen we meer informatie over de studenten die zich wel gemeld hebben: de tevredenheid van studenten over het gesprek dat ze met de onderwijsinstelling voeren en de tevredenheid over voorzieningen die zijn getroffen.

Van de groep studenten met een ondersteuningsbehoefte is het voor 60 procent (heel) duidelijk waar ze terecht kunnen met vragen over studeren met bijzondere omstandigheden. Een kwart van de studenten is hier neutraal over en voor 16 procent is het (heel) onduidelijk. Er zijn geen grote verschillen te zien in de verdeling van (heel) duidelijk of (heel) onduidelijk tussen de verschillende belemmeringen die studenten ervaren. Vooral voor de groep jongeren die belemmeringen ervaren met geld (27%), huisvesting (23%), stage of werk (20%) of digitale toegankelijkheid (21%) is het (heel) onduidelijk waar ze terecht kunnen met vragen.

Figuur 2.1. Mate van duidelijkheid waar studenten met vragen over ondersteuningsbehoefte terecht kunnen, naar type belemmering (N=55.364). (Bekijk via Tableau: Klik hier)

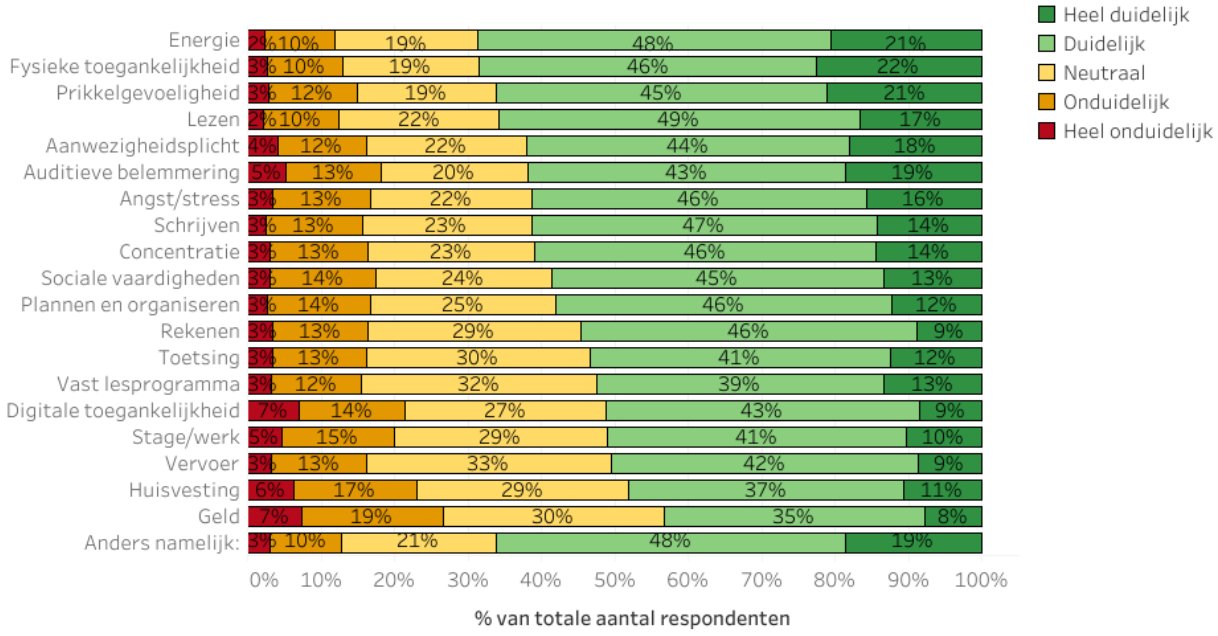

2.1 Melden op de onderwijsinstelling

Bijna twee derde van de studenten die belemmeringen ervaren, heeft deze omstandigheid ook gemeld bij de onderwijsinstelling. Inzoomend op de groep die belemmeringen **niet** meldt, dus de overige 35 procent, zien we dat de meeste van hen belemmeringen ervaren rondom geld, vervoer, huisvesting en stage of werk. De belemmeringen die het vaakst **wel** gemeld worden zijn belemmeringen rondom lezen, schrijven en fysieke toegankelijkheid.

Figuur 2.2. Percentage melders van belemmering op de onderwijsinstelling, naar soort belemmering (N=55.337)
(Bekijk via Tableau: Klik hier)

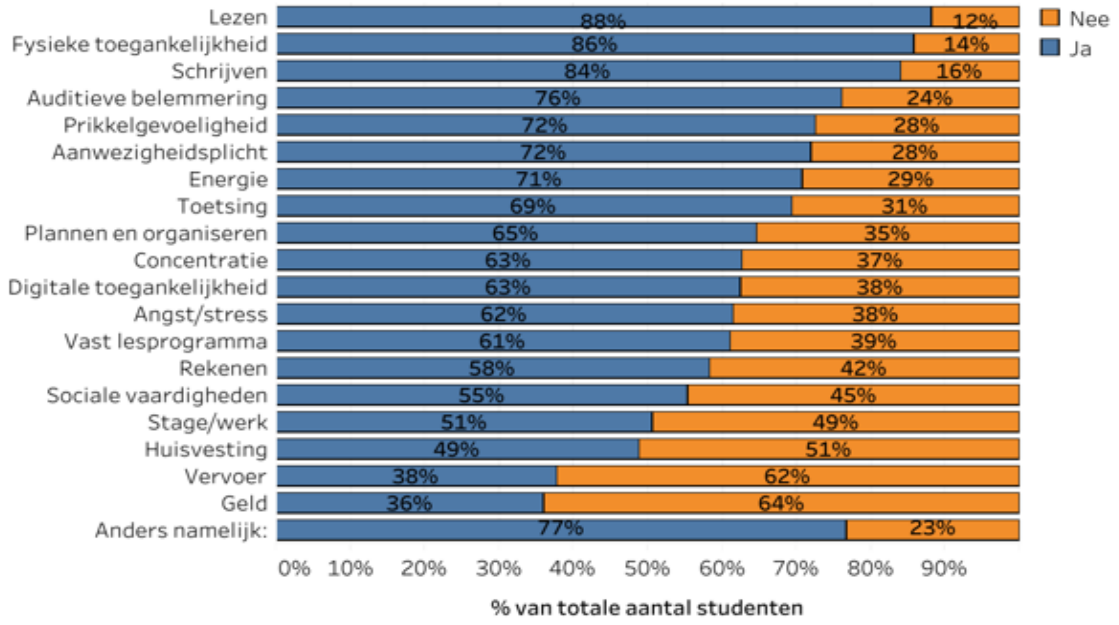

Vergelijken we de antwoorden van de melders met de mate waarin het duidelijk voor hen is waar ze bij de onderwijsinstelling terecht kunnen met vragen over de bijzondere omstandigheid, zien we dat studenten voor wie deze weg duidelijk is ook vaak een melding maken (83%). Van de studenten voor wie deze weg onduidelijk is, maakt 54 procent een melding. Deze cijfers laten vooral het belang zien van een goede informatievoorziening. Je kunt hier niet uit afleiden dat duidelijkheid over waar je terecht kan met vragen áltijd zal leiden tot meer melders.

Tabel 2.1. Mate van duidelijkheid over waar studenten met vragen over ondersteuningsbehoefte terecht kunnen, naar melders en niet-melders.

	1 Ja	2 Nee
1 Heel onduidelijk	n = 1017	n = 852
	54%	46%
2 Onduidelijk	n = 3416	n = 3698
	48%	52%
3 Neutraal	n = 7000	n = 5968
	54%	46%
4 Duidelijk	n = 17641	n = 7356

	71%	29%
5 Heel duidelijk	n = 6992	n = 1409
	83%	17%

Er zijn gemiddeld weinig verschillen tussen het hbo en het wo: 35 procent van de hbo-studenten meldt zich niet vergeleken met 36 procent in het wo. Wanneer we het percentage melders tussen de onderwijsinstellingen vergelijken, blijken er wel aanzienlijke verschillen te bestaan tussen de individuele instellingen [van 55% melders tot 88% melders].

Wanneer we de onderwijsinstellingen vergelijken op grootte van het instituut, zien we verschillen in het gemiddelde aandeel studenten dat belemmeringen meldt:

- Tussen grote hogescholen verschilt het percentage melders tussen 62% en 70%
- Tussen middelgrote hogescholen verschilt het percentage melders tussen 62% tot 80%
- Tussen kleine hogescholen verschilt het percentage tussen 52% en 81%
- Tussen universiteiten verschilt het percentage tussen 47% en 88%.

Figuur 2.3. Percentage melders belemmering per onderwijsinstelling, naar grootte van de instelling (N=55.337) (Bekijk via Tableau: Klik hier)

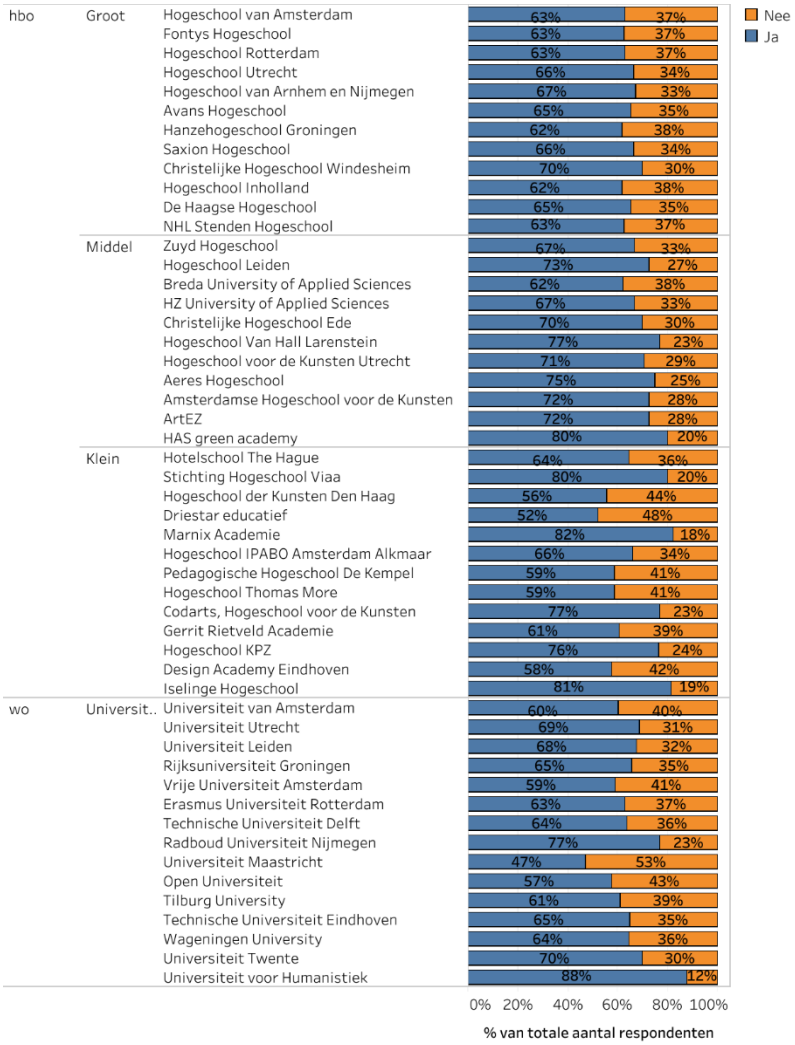

2.2 Redenen om niet te melden

Een relevante vraag voor studenten die geen melding maken, is waarom ze dat niet doen. De meest genoemde reden is, gekozen door iets minder dan de helft van de studenten die zich niet melden, dat studenten niet het gevoel hebben extra ondersteuning nodig te hebben.

Opvallend is dat van de groep studenten die nauwelijks belemmeringen ervaart 50% een melding maakt en 50% niet. Het percentage **niet**-melders loopt af naarmate de studenten meer belemmeringen ervaren; van de studenten die veel belemmeringen ervaren maakt 85% wel een melding en 15% niet.

Een andere belangrijke reden om belemmeringen niet te melden is dat de studenten niet weten welke ondersteuning de onderwijsinstelling kan bieden (30%). Een op de vijf studenten ervaart een gebrek aan vertrouwen. Een kleinere groep, maar nog steeds 5 procent, verwacht dat de onderwijsinstelling vooroordelen heeft en/of discrimineert als ze de belemmeringen die ze ervaren wel zouden melden.

Figuur 2.4. Reden waarom studenten met een ondersteuningsbehoefte geen melding maken (N=19.219) (Bekijk via Tableau: Klik hier)

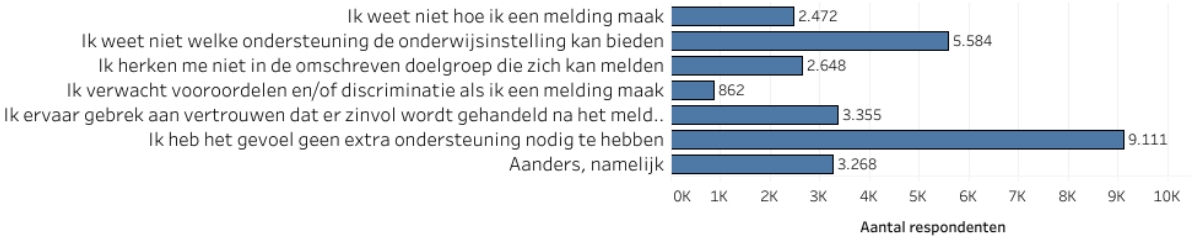

Wanneer we een vergelijking maken tussen hbo en wo valt op dat studenten aan de universiteit naar verhouding vaker aangeven niet te melden door een 'gebrek aan vertrouwen'. Daarnaast geven de studenten van universiteiten ook vaker aan niet te weten welke ondersteuning de onderwijsinstelling kan bieden; dit aandeel ligt 17 procentpunt hoger dan in het hbo. Bekijk deze vergelijking hier via Tableau (figuur 2.4b).

Melders

In deze paragraaf verdiepen we ons meer in de groep studenten die belemmeringen ervaart en hun ondersteuningsbehoefte wel gemeld heeft bij de onderwijsinstelling.

2.2.1 Gesprek naar aanleiding van de melding

74 procent van deze studenten geeft aan dat zij een gesprek hebben gehad met de onderwijsinstelling naar aanleiding van de melding. We zien hierbij verschillen tussen studenten die in meer of mindere mate belemmeringen ervaren: van de studenten die (heel) veel belemmeringen ervaren geeft 81 procent aan een gesprek te hebben gehad naar aanleiding van de melding. Van de studenten die nauwelijks belemmeringen ervaren geldt dit voor 64 procent.

Figuur 2.5. Percentage studenten gesprek gehad naar aanleiding van melding, naar hoeveelheid belemmeringen die studenten ervaren (N=36.045)
(Bekijk via Tableau: Klik hier)

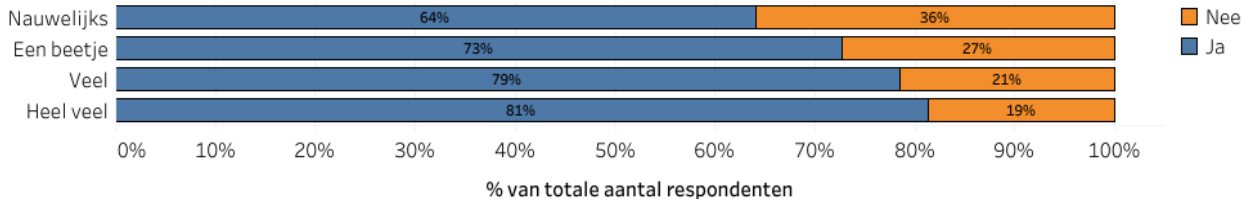

Wanneer we kijken naar de soorten belemmeringen die de studenten ervaren dan zien we dat vooral jongeren die moeite hebben met lezen of schrijven of die belemmeringen ervaren bij vervoer geen gesprek hebben gehad naar aanleiding van hun melding. Studenten met energie-belemmeringen of studenten die angst en/of stress ervaren hebben in verhouding vaker wel een gesprek gehad.

Figuur 2.6. Percentage studenten gesprek naar aanleiding van melding, naar soort belemmering (N=36.045) (Bekijk via Tableau: Klik hier)

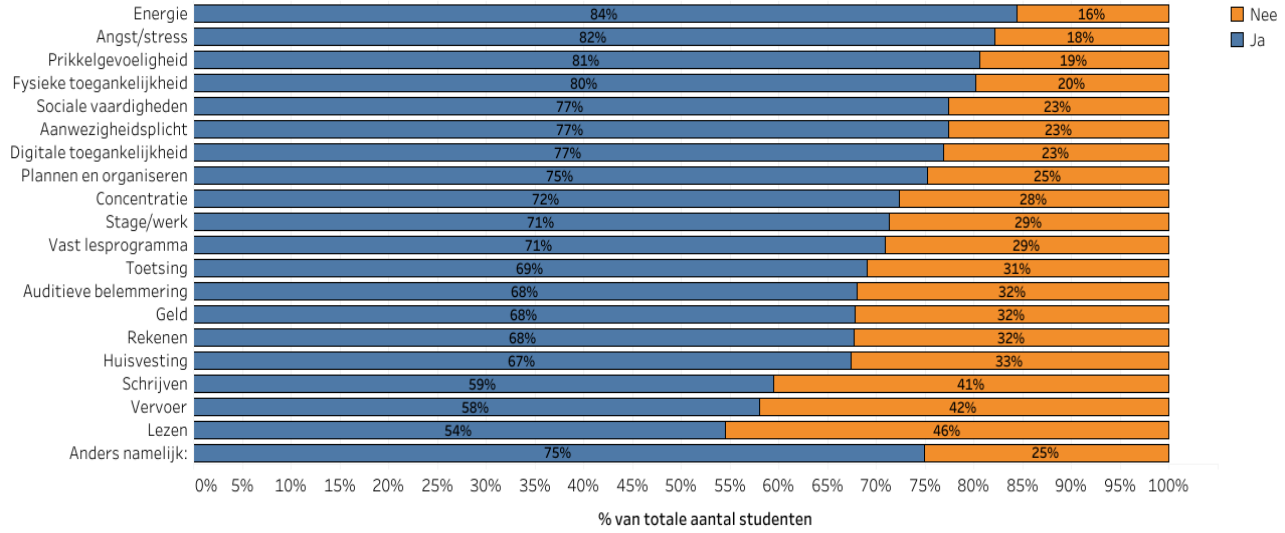

Kijken we naar de bijzondere omstandigheid die bij de student van toepassing is, dan hebben studenten met dyslexie of dyscalculie het minst vaak een gesprek gehad na hun melding (38%). Jongeren met niet aangeboren hersenletsel hebben het vaakst wel een gesprek gehad (88%), gevolgd door studenten met een motorische beperking (85%) of chronische ziekte (84%).

Figuur 2.7. Percentage studenten gesprek naar aanleiding van melding, naar soort bijzondere omstandigheid (N=36.045) (Bekijk via tableau: Klik hier)

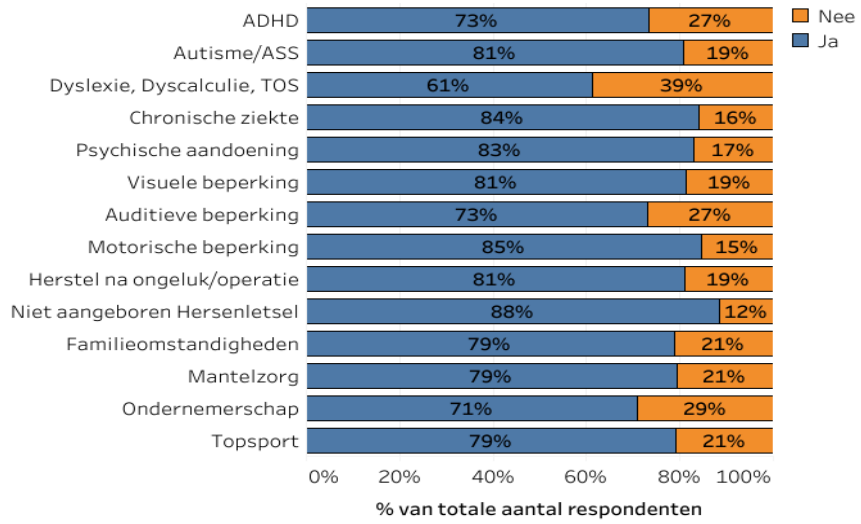

Het percentage studenten dat een gesprek heeft gehad naar aanleiding van de melding is tussen de onderwijssoorten hbo en wo gelijk. Bij kleine hbo-instellingen zijn grotere verschillen te zien tussen de onderwijsinstellingen. Opvallend is dat tabel 2.3 liet zien dat bij Hogeschool Driestar Educatief maar 52 procent van de studenten zich meldt. Figuur 2.8 laat daarentegen zien dat zij 100 procent van deze melders spreken. Ook de Radboud Universiteit Nijmegen spreekt met 92 procent bijna alle studenten die een melding maken.

Figuur 2.8. Percentage studenten gesprek naar aanleiding van de melding per onderwijsinstelling, naar grootte van de instelling (N=36.045)(Bekijk via tableau: Klik hier)

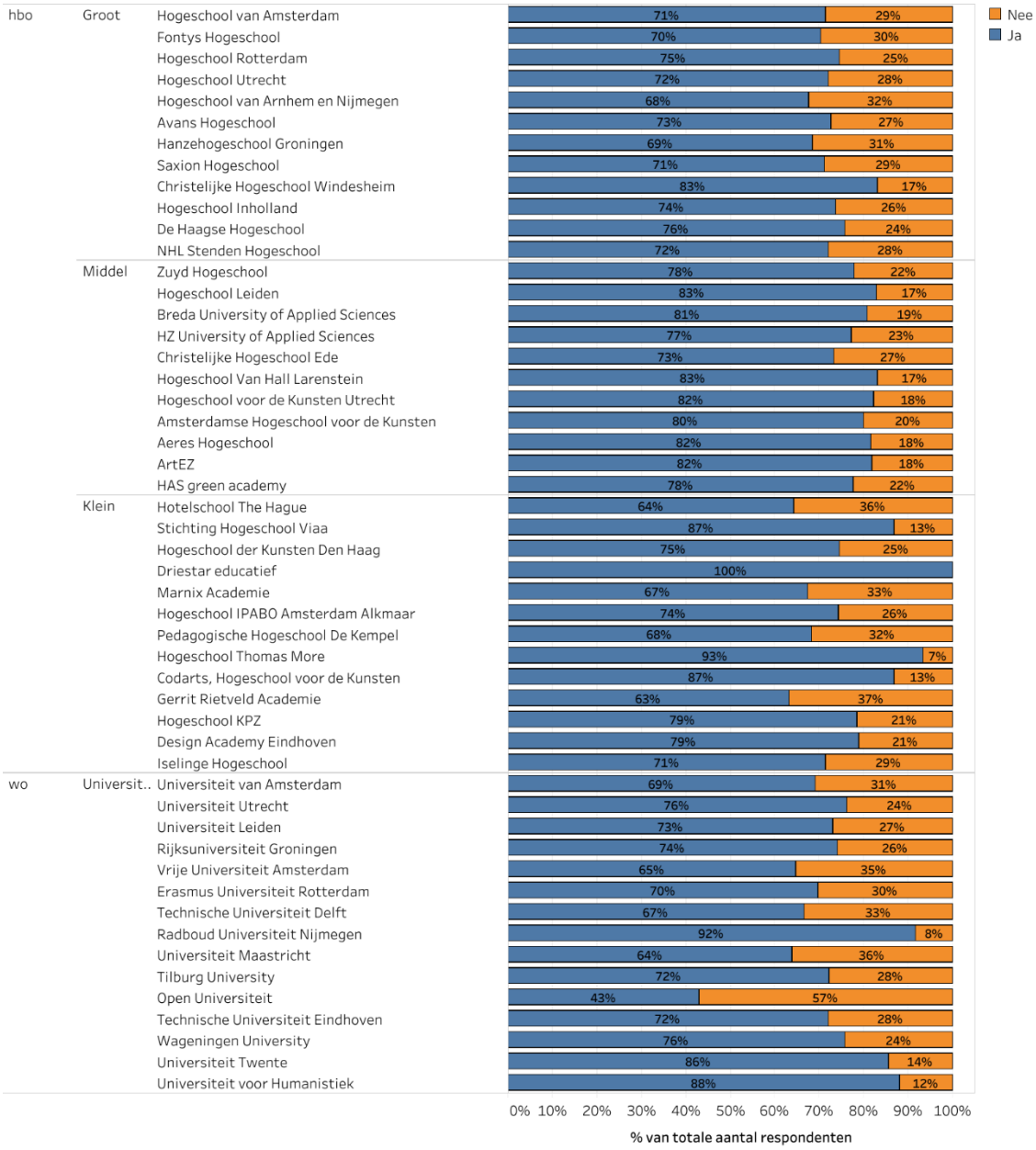
hbo
Groot
Hogeschool van Amsterdam 71% 29%
Fontys Hogeschool 70% 30%
Hogeschool Rotterdam 75% 25%
Hogeschool Utrecht 72% 28%
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen 68% 32%
Avans Hogeschool 73% 27%
Hanzehogeschool Groningen 69% 31%
Saxion Hogeschool 71% 29%
Christelijke Hogeschool Windesheim 83% 17%
Hogeschool Inholland 74% 26%
De Haagse Hogeschool 76% 24%
NHL Stenden Hogeschool 72% 28%
Middel
Zuyd Hogeschool 78% 22%
Hogeschool Leiden 83% 17%
Breda University of Applied Sciences 81% 19%
HZ University of Applied Sciences 77% 23%
Christelijke Hogeschool Ede 73% 27%
Hogeschool Van Hall Larenstein 83% 17%
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht 82% 18%
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten 80% 20%
Aeres Hogeschool 82% 18%
ArtEZ 82% 18%
HAS green academy 78% 22%
Klein
Hotelschool The Hague 64% 36%
Stichting Hogeschool Viaa 87% 13%
Hogeschool der Kunsten Den Haag 75% 25%
Driestar educatief 100%
Marnix Academie 67% 33%
Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar 74% 26%
Pedagogische Hogeschool De Kempel 68% 32%
Hogeschool Thomas More 93% 7%
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten 87% 13%
Gerrit Rietveld Academie 63% 37%
Hogeschool KPZ 79% 21%
Design Academy Eindhoven 79% 21%
Iselinge Hogeschool 71% 29%
wo
Universit..
Universiteit van Amsterdam 69% 31%
Universiteit Utrecht 76% 24%
Universiteit Leiden 73% 27%
Rijksuniversiteit Groningen 74% 26%
Vrije Universiteit Amsterdam 65% 35%
Erasmus Universiteit Rotterdam 70% 30%
Technische Universiteit Delft 67% 33%
Radboud Universiteit Nijmegen 92% 8%
Universiteit Maastricht 64% 36%
Tilburg University 72% 28%
Open Universiteit 43% 57%
Technische Universiteit Eindhoven 72% 28%
Wageningen University 76% 24%
Universiteit Twente 86% 14%
Universiteit voor Humanistiek 88% 12%
Nee
Ja
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
% van totale aantal respondenten

Tevredenheid informatie naar aanleiding van melding/gesprek

Voor studenten met een ondersteuningsbehoefte is het belangrijk dat zij na een melding of gesprek met de onderwijsinstelling voldoende en duidelijke informatie ontvangen. Gemiddeld is 68 procent van de studenten (zeer) tevreden over de informatie die zij na de melding of het gesprek kregen, terwijl 10 procent (zeer) ontevreden is. Een grote groep studenten is ook neutraal over de informatie die ze ontvangen, namelijk 22 procent.

Wanneer we inzoomen op de groep studenten die (zeer) tevreden zijn over de informatie die ze kregen naar aanleiding van melding/gesprek, zien we dat dit vooral studenten zijn die belemmeringen ervaren in lezen, energie, fysieke toegankelijkheid en concentratie. De studenten die het minst tevreden zijn met de informatie ervaren belemmeringen rondom geld ((zeer) ontevreden: 21%), huisvesting ((zeer) ontevreden: 19%), digitale toegankelijkheid ((zeer) ontevreden: 18%) en aanwezigheidsplicht ((zeer) ontevreden: 17%).

Figuur 2.9. Tevredenheid over informatie naar aanleiding van melding/gesprek, naar type belemmering (N=33.637) (Bekijk via tableau: Klik hier)

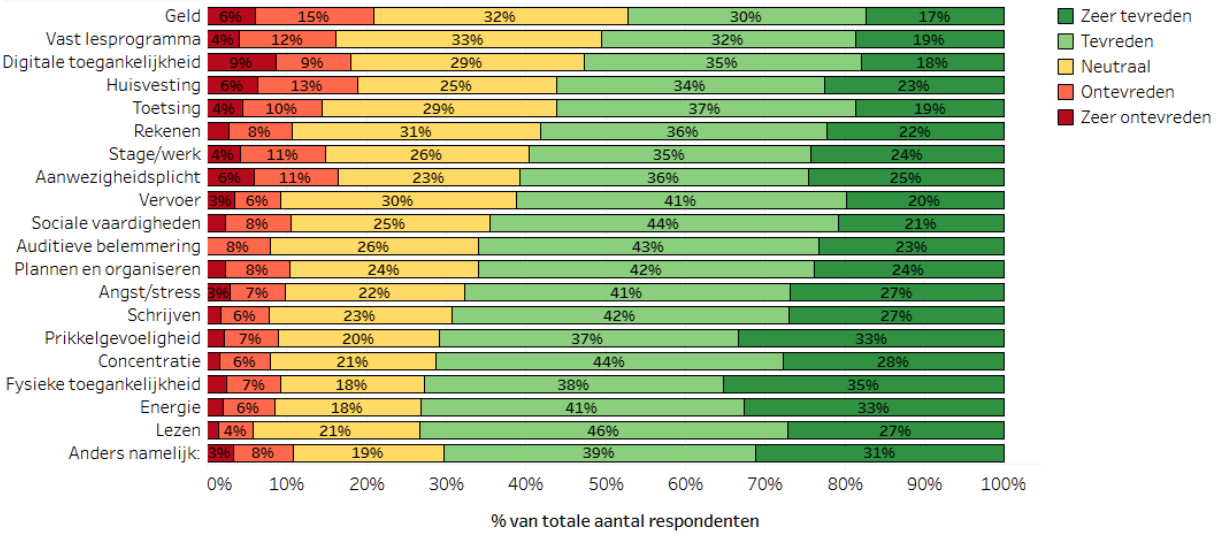

Kijken we specifiek naar de bijzondere omstandigheden van deze studenten, dan worden de verschillen tussen de groepen kleiner. Er zijn enkele verschillen tussen de scores op basis van de type bijzondere omstandigheid: studenten met niet-aangeboren hersenletsel zijn het meest tevreden met de informatie die ze krijgen (74 procent van hen is tevreden tot zeer tevreden). Verder zijn vooral studenten die naast hun studie ondernemer zijn minder tevreden over de informatie die ze krijgen naar aanleiding van een gesprek; slechts 58 procent van hen is (zeer) tevreden.

Figuur 2.10. Tevredenheid over informatie naar aanleiding van melding/gesprek, naar bijzondere omstandigheid (N=33.637) (Bekijk via tableau: Klik hier)

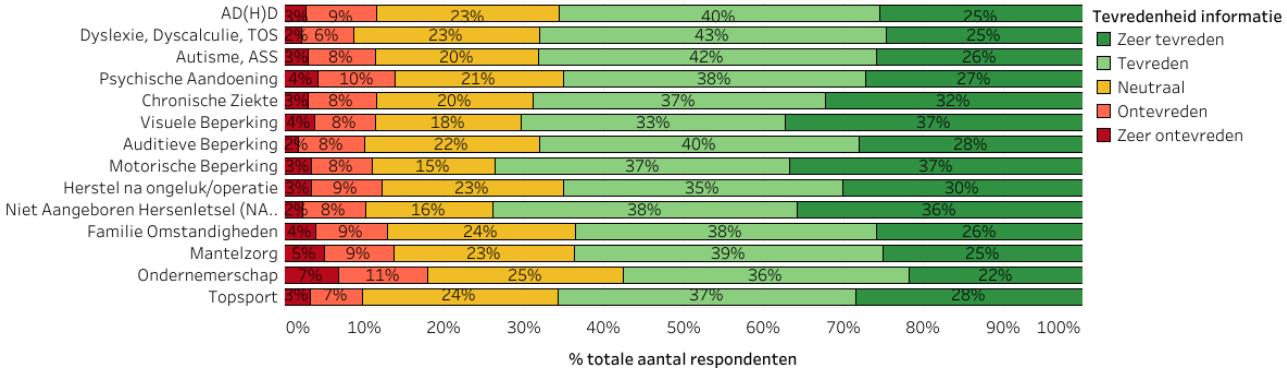

Vergelijken we de onderwijssoorten, dan zien we dat studenten in het hbo en wo nagenoeg even tevreden zijn over de informatie die ze kregen naar aanleiding van de melding of het gesprek.

In figuur 2.11 zoomen we in op de verschillen tussen de onderwijsinstellingen. We zien dat binnen de groepen studenten op sommige hogescholen en universiteiten meer tevreden zijn met de informatie die ze kregen naar aanleiding van melding/gesprek.

- Grote hogescholen zijn tussen 59% en 79% van de studenten (zeer) tevreden
- Middelgrote hogescholen zijn 64% en 79% van de studenten (zeer) tevreden
- Kleine hogescholen zijn 29% en 86% van de studenten (zeer) tevreden
- Universiteiten zijn 57% en 88% van de studenten (zeer) tevreden.

Figuur 2.11. Tevredenheid over informatie naar aanleiding van gesprek/melding per onderwijsinstelling gesorteerd op de grootte van de instelling (N=33.637)

(Bekijk via tableau: [Klik hier])

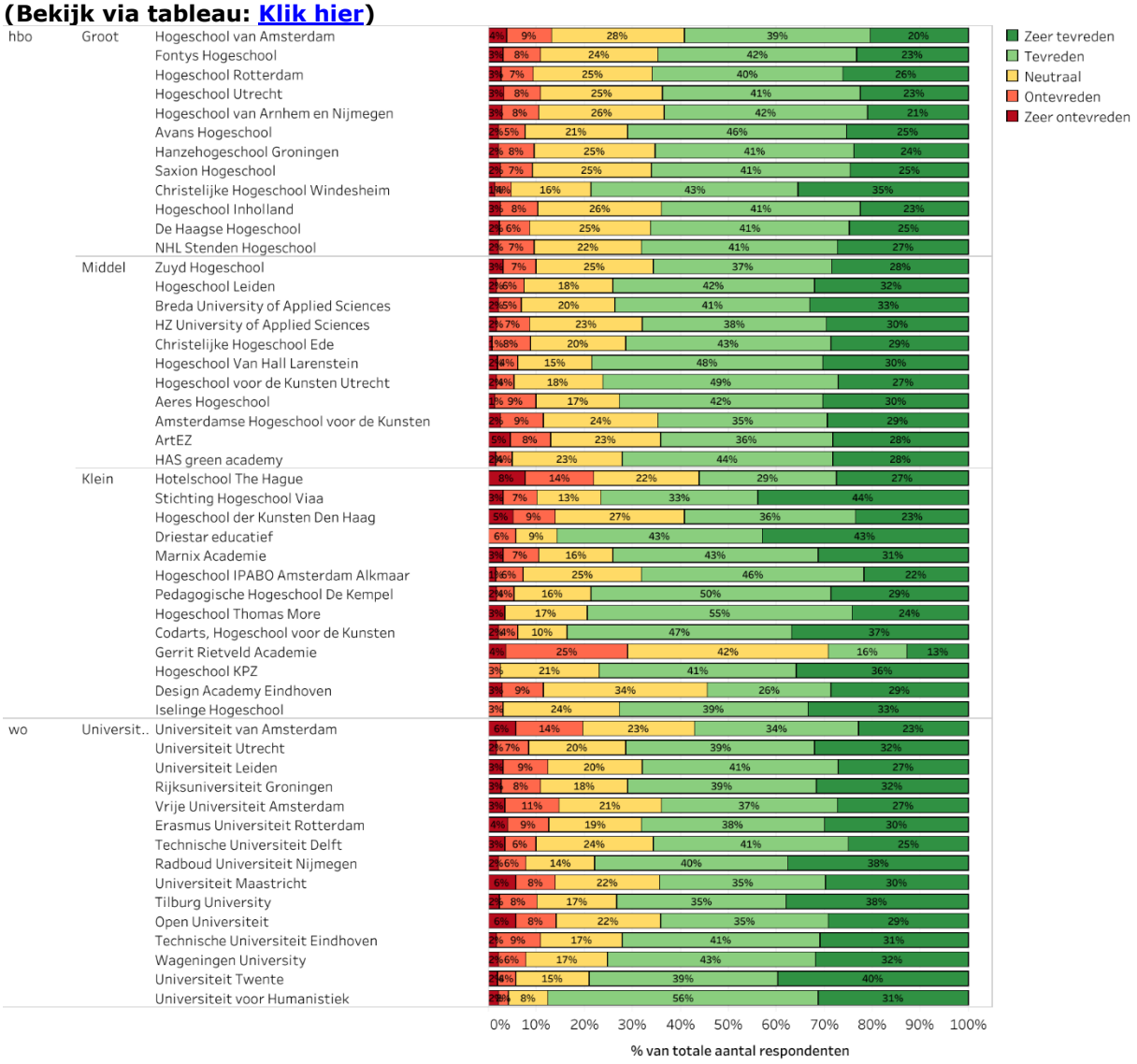

2.2.2 Voorzieningen

Voor 67 procent van de studenten met een ondersteuningsbehoefte zijn voorzieningen getroffen naar aanleiding van hun meldingen en/of gesprek. Dit percentage is nagenoeg gelijk onder studenten die nauwelijks, een beetje, veel of heel veel belemmeringen ervaren.

Figuur 2.12. Percentage voorzieningen getroffen naar aanleiding van melding of gesprek, naar hoeveelheid ervaren belemmeringen (N=35.993)
(Bekijk via tableau: Klik hier)

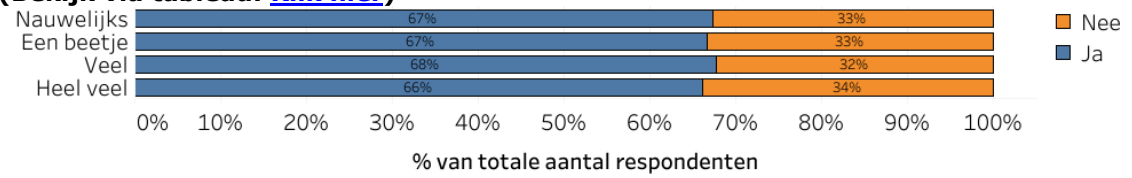

Voor studenten die belemmeringen ervaren met lezen en schrijven worden de meeste voorzieningen getroffen (lezen: 87%, schrijven: 80%). Dit is opvallend, omdat juist deze studenten relatief weinig aangaven een gesprek te hebben gehad, zie figuur 2.7. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de voorzieningen die voor hen getroffen worden veelal gestandaardiseerd zijn in de onderwijsinstelling. De minste voorzieningen worden getroffen voor jongeren die belemmeringen ervaren rondom geld (55%), huisvesting (53%) of vervoer (52%), gevolgd door studenten die belemmeringen ervaren met stage/werk (46%).

Figuur 2.13. Percentage voorzieningen getroffen naar aanleiding van melding of gesprek, naar soort belemmering (N=35.993) (Bekijk via tableau: Klik hier)

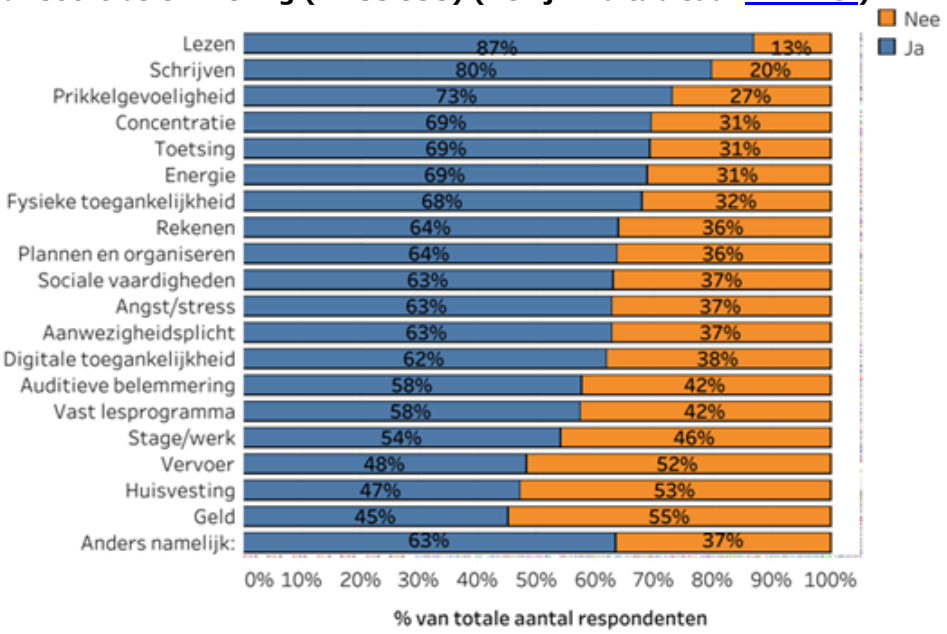

Vergelijk je de medische ten opzichte van niet-medische bijzondere omstandigheden, dan zie je dat de minste voorzieningen getroffen zijn voor jongeren met niet-medische omstandigheden: ondernemen (52%), familieomstandigheden (59%) en het verlenen van mantelzorg (59%). De meeste voorzieningen zijn getroffen voor jongeren met dyslexie, dyscalculie of een

taalontwikkelingsstoornis; voor 77 procent van hen zijn voorzieningen getroffen. Ook voor 77 procent van de studenten met motorische functionele beperking in bewegen of spreken en niet aangeboren hersenletsel (79%) zijn naar verhouding het vaakst voorzieningen getroffen.

Figuur 2.14. Percentage getroffen voorzieningen nav melding of gesprek, naar soort bijzondere omstandigheid (N=35.993) (Bekijk via tableau: Klik hier)

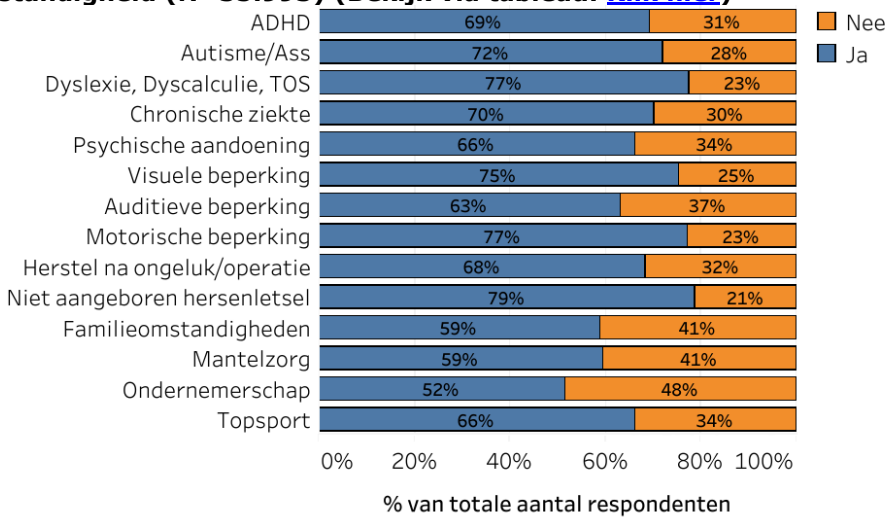

Wanneer we het treffen van voorzieningen tussen hbo- en wo-instellingen vergelijken, zien we dat er verschillen zijn in de mate waarin voorzieningen voor studenten met een ondersteuningsbehoefte worden getroffen. Bij universiteiten is voor gemiddeld 73 procent van de studenten met een ondersteuningsbehoefte voorzieningen getroffen, ten opzichte van 64 procent bij de hbo-instellingen. Figuur 2.15 toont dat bijna alle universiteiten voor minimaal 70 procent van de studenten met een ondersteuningsbehoefte voorzieningen treffen, behalve de Open Universiteit (44%), de Universiteit van Amsterdam (64%) en de Vrije Universiteit Amsterdam (68%).

Bij de grote hogescholen valt op dat vooral Christelijke Hogeschool Windesheim voor veel studenten voorzieningen treft (78%). Onder de middelgrote hogescholen zijn Hogeschool van Hall Larenstein (80%) en Hogeschool Leiden (79%) de meeste voorzieningen getroffen voor studenten met een ondersteuningsbehoefte. Bij de kleine hogescholen zien we wederom grotere onderlinge verschillen. Het meest opvallend is dat op de Gerrit Rietveld Academie voor 39 procent van de studenten met een ondersteuningsbehoefte voorzieningen worden getroffen.

Figuur 2.15. Percentage voorzieningen getroffen naar aanleiding van melding of gesprek per onderwijsinstelling, naar grootte onderwijsinstelling (N=35.993)
(Bekijk via tableau: Klik hier)

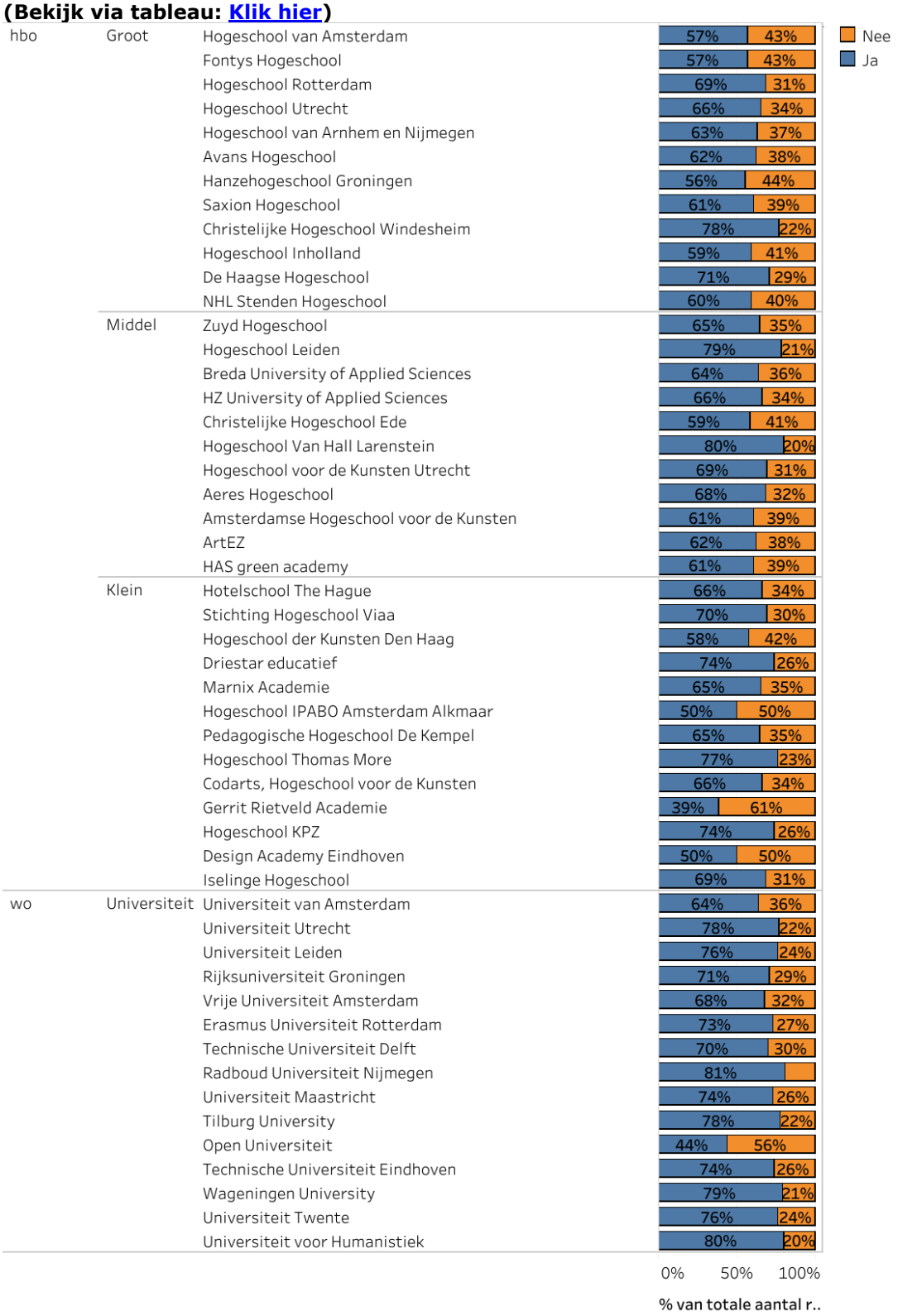

2.2.3 Tevredenheid met voorzieningen

Van alle studenten met een ondersteuningsbehoefte voor wie voorzieningen zijn getroffen is gemiddeld 74% (zeer) tevreden, 21% neutraal en slechts 5% (zeer) ontevreden. Waar de hoeveelheid belemmeringen die studenten ervoeren voor het treffen van voorzieningen geen verschil maakt (figuur 2.12), zien we dat studenten die heel veel belemmeringen ervaren minder tevreden (62%) zijn met de voorzieningen dan studenten die nauwelijks belemmeringen ervaren (83%).

Figuur 2.16. Tevredenheid over de getroffen voorzieningen naar hoeveelheid ervaren belemmeringen (N=24.103)
(Bekijk via tableau: Klik hier)

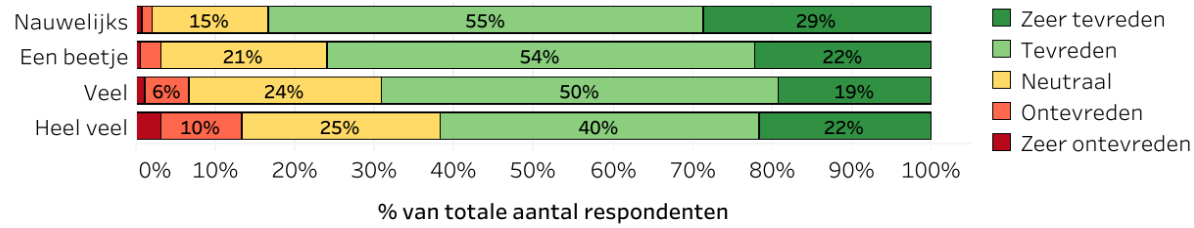

Wanneer we de belemmeringen die de studenten ervaren bekijken, zien we dat studenten die belemmeringen ervaren rondom lezen het meest tevreden zijn: 79 procent van hen is (zeer) tevreden, gevolgd door de groep die 'anders' heeft ingevuld en de groep die belemmeringen ervaren rondom fysieke toegankelijkheid (77%). De groep studenten die het minst tevreden is ervaart vooral belemmeringen rondom digitale toegankelijkheid, van hen is 53 procent(zeer) tevreden. De studenten die belemmeringen ervaren rondom toetsing en een vast lesprogramma volgen daarna, van hen is 61 procent (zeer) tevreden.

Figuur 2.17. Tevredenheid over de getroffen voorzieningen naar soort ervaren belemmering (N=24.103)(Bekijk via tableau: Klik hier)

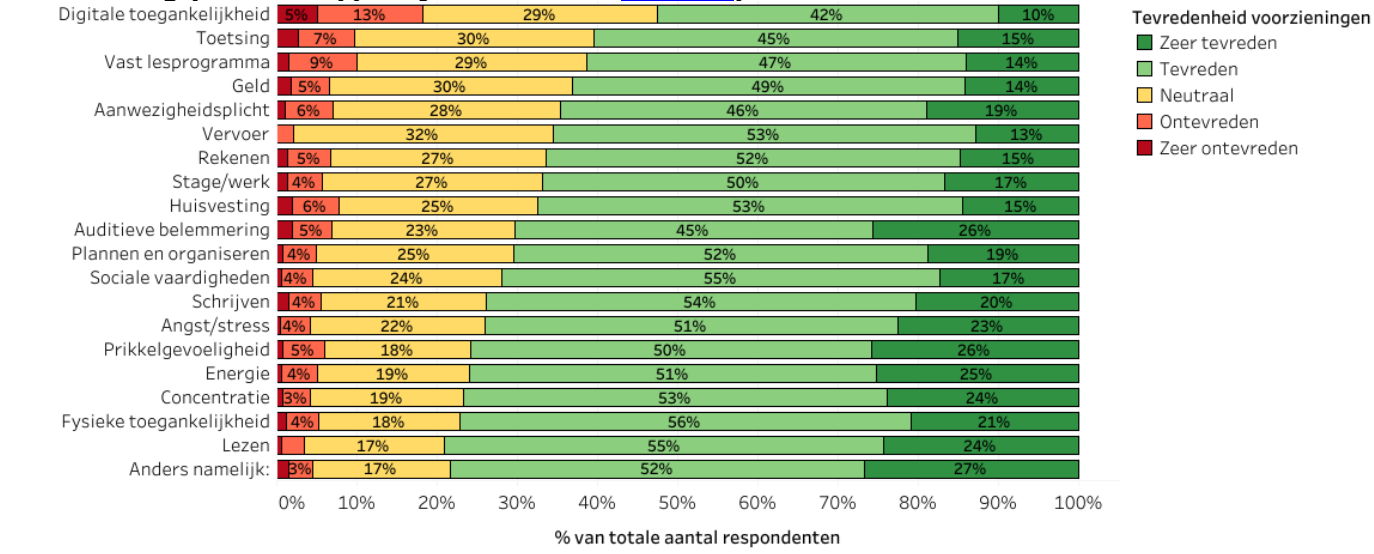

Wanneer we kijken naar de verschillende bijzondere omstandigheden van studenten zien we dat er weinig verschil bestaat in de mate waarin de verschillende studenten tevreden zijn over getroffen voorzieningen. Een aantal dingen valt toch op. Vooral de studenten die naast hun studie ondernemen zijn relatief vaak ontevreden; 65 procent van hen is (zeer) tevreden, gevolgd door de groep die auditieve belemmeringen ervaart (68%) en aan topsport doet naast de studie (69%).

Figuur 2.18. Tevredenheid over de getroffen voorzieningen naar soort bijzondere omstandigheid (N=24.103) (Bekijk via tableau: Klik hier)

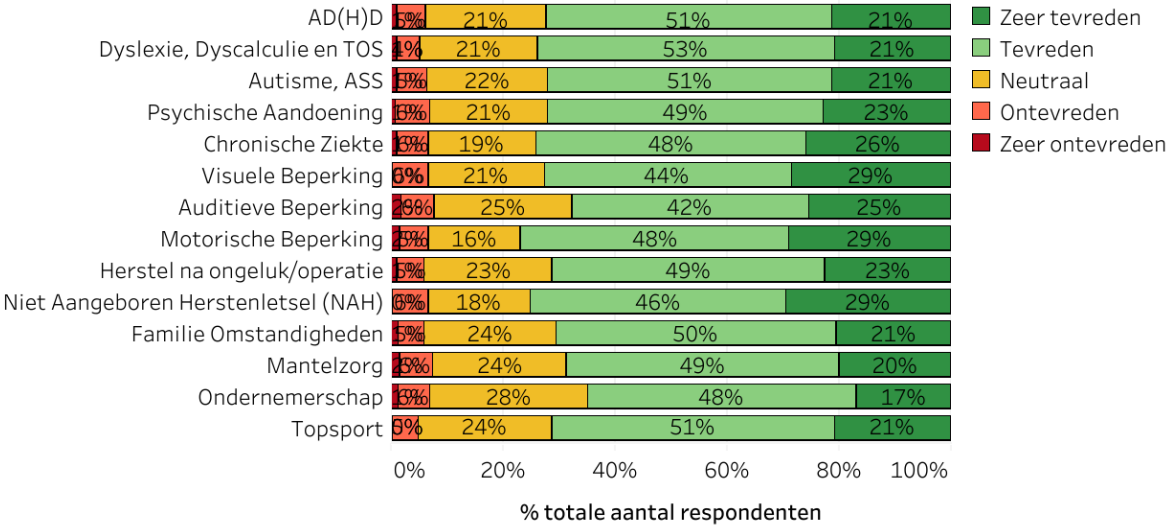

De mate waarin studenten met een ondersteuningsbehoefte op het hbo en wo tevreden zijn over de getroffen voorzieningen is nagenoeg gelijk (hbo: 73%, wo: 76%). Studenten van verschillende universiteiten geven aan (zeer) tevreden te zijn over de voorzieningen die zijn getroffen. Vooral studenten van de Radboud Universiteit Nijmegen, de Open Universiteit en Universiteit voor Humanistiek zijn tevreden met getroffen voorzieningen (83%).

Figuur 2.19 toont de uitkomsten voor de overige onderwijsinstellingen. Hier zien we dat bij de:

- studenten van grote hogescholen tussen 68% en 81% (zeer) tevreden zijn
- studenten van middelgrote hogescholen tussen 71% en 81% (zeer) tevreden zijn
- studenten van universiteiten tussen 70% en 83% (zeer) tevreden zijn.

Figuur 2.19. Tevredenheid over getroffen voorzieningen per onderwijsinstelling, naar grootte van de instelling (N=24.103)

(Bekijk via tableau: Klik hier)

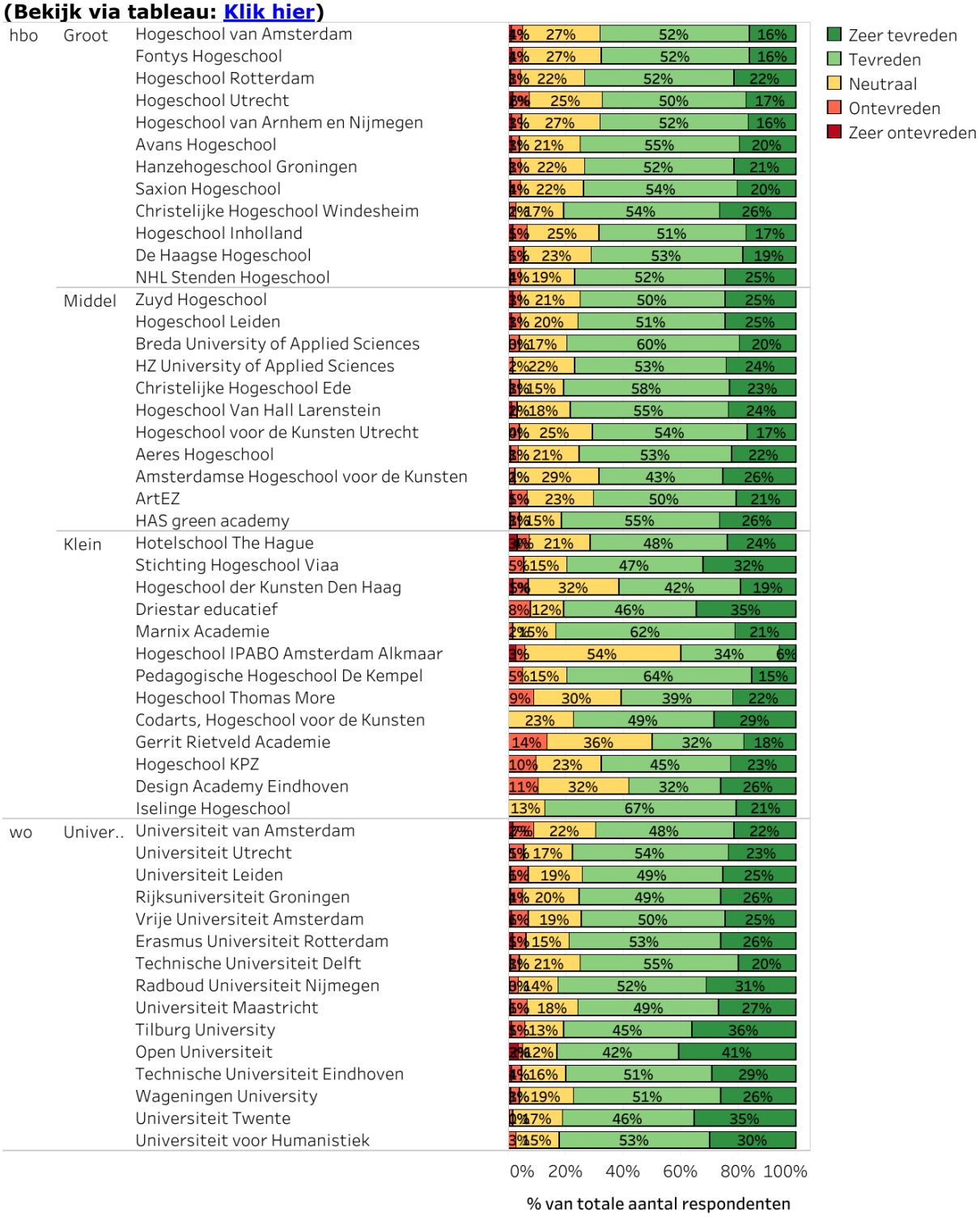

3 Toegankelijkheid

Voor studenten die studeren onder een bijzondere omstandigheid is de toegankelijk van het onderwijs een belangrijk thema binnen hun onderwijsloopbaan. Hierbij gaat het om de letterlijke toegang tot het gebouw, maar bijvoorbeeld ook toegankelijkheid van het lesmateriaal én het gevoel dat de onderwijsinstellingen begrip heeft voor je omstandigheid. In dit hoofdstuk gaan we verder in op deze toegankelijkheid en de ervaringen die studenten hiermee hebben.

3.1 Begrip en omgang

Op het gebied van toegankelijkheid is de studenten eerst gevraagd – op basis van twee stellingen – hoe hun ervaring is met de onderwijsinstelling als het gaat om hun bijzondere omstandigheid.

De eerste stelling luidde: *mijn onderwijsinstelling heeft begrip voor mijn bijzondere omstandigheden*. Ruim 60 procent van de studenten is het (geheel) eens is met de stelling en 11 procent is het hier (geheel) mee oneens is. Wanneer we dit vergelijken tussen hbo en wo instellingen zien we nauwelijks verschillen. Afgezet tegen de verschillende belemmeringen zien we dat relatief weinig studenten het (geheel) eens zijn met de stelling (43%) – en dus minder begrip ervaren. Andersom geldt dit voor belemmeringen rondom lezen – 75 procent van deze studenten is het (geheel) eens met deze stelling.

Wanneer we specifiek naar de onderwijsinstellingen kijken, zoals te zien in figuren 3.1 en 3.2, zien we dat studenten op de kleine en middelgrote hogescholen bijna acht van de tien studenten het (geheel) eens is met de stelling dat er begrip is voor hun bijzondere omstandigheid (Hogeschool KPZ (77%), de HKU (78%) en Hogeschool Viaa (77%). Bij de grote hogescholen scoort de Christelijke Hogeschool Windesheim het hoogst (72%). In het wo geldt dit voor de Universiteit Twente (76%), RU Nijmegen (75%) en de Universiteit voor Humanistiek (76%).

Figuur 3.1. Ervaren begrip voor bijzondere omstandigheid per onderwijsinstelling hbo (N=33.186) (Bekijk via Tableau: klik hier)

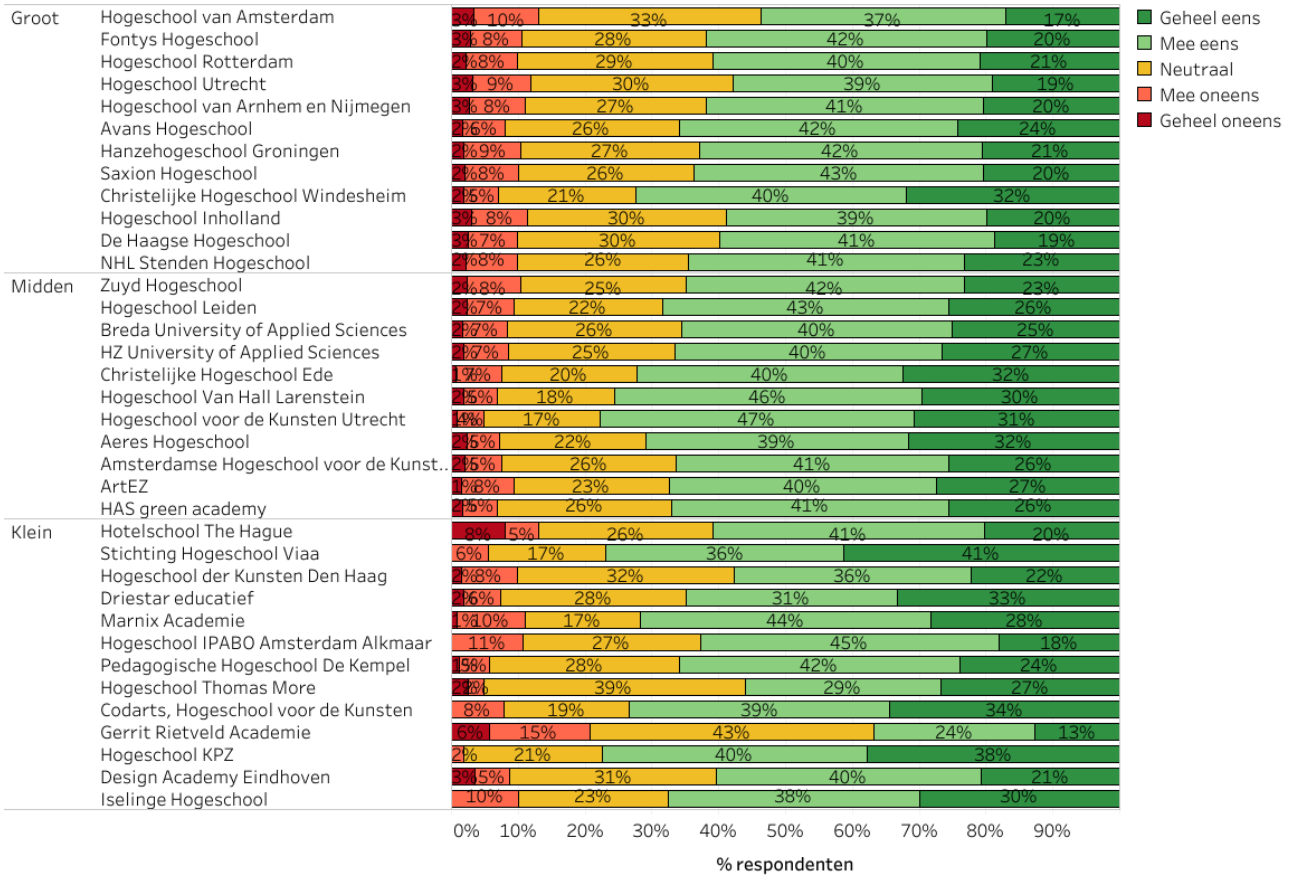

Figuur 3.2. Ervaren begrip voor bijzondere omstandigheid per onderwijsinstelling wo (N=15.309) (Bekijk via Tableau: klik hier)

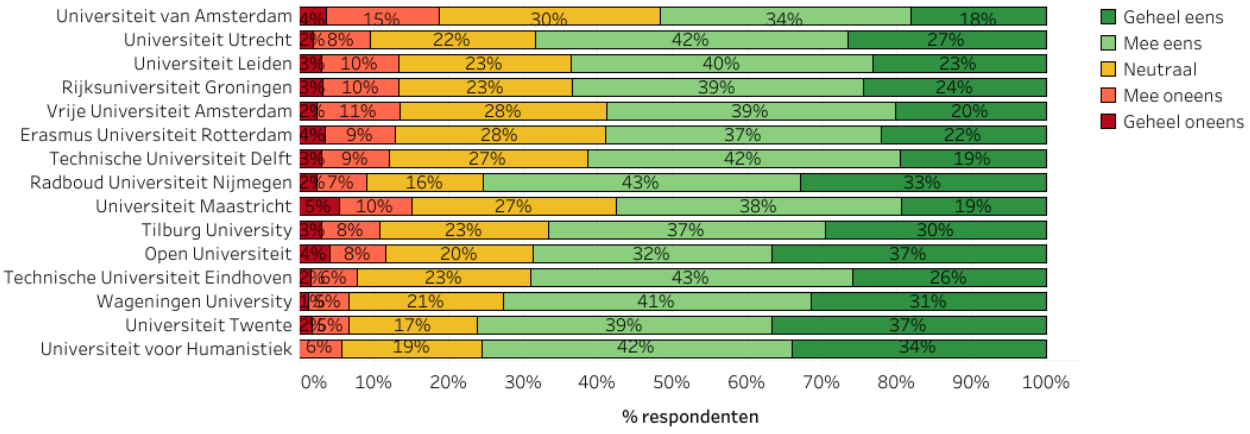

De tweede stelling luidde*: mijn onderwijsinstelling kan omgaan met mijn bijzondere omstandigheden*. Wat we hier zien geeft een vergelijkbaar beeld, waarbij bijna 70 procent van de studenten het hier (geheel) mee eens is, en 13 procent juist (geheel) mee oneens. Tussen hbo- en wo-studenten zien we ook hier weinig verschil. Afgezet tegen de verschillende belemmeringen valt

op dat ook hier relatief weinig studenten met financiële belemmeringen het (geheel) eens zijn met de stelling (38%). Hetzelfde geldt voor studenten met belemmeringen rondom huisvesting (44%). Andersom zijn ook hier studenten met belemmeringen met lezen relatief positief – 75 procent van deze studenten is het (geheel) eens met de stelling.

Kijken we specifiek per onderwijsinstelling, zoals te zien in figuren 3.3 en 3.4, zien we dat studenten in het hbo gemiddeld iets tevredener zijn met de omgang van hun onderwijsinstelling met hun bijzondere omstandigheid dan studenten in het wo. Bij de kleine hbo-instellingen lopen de cijfers enigszins 'uiteen'. Dit is waarschijnlijk een gevolg van het relatief kleine aantal studenten van deze instellingen, waardoor enige voorzichtigheid geboden is bij het trekken van conclusies hierover.

Figuur 3.3. Ervaren goede omgang met bijzondere omstandigheid per onderwijsinstelling hbo (N=32.646) (Bekijk via Tableau: klik hier)

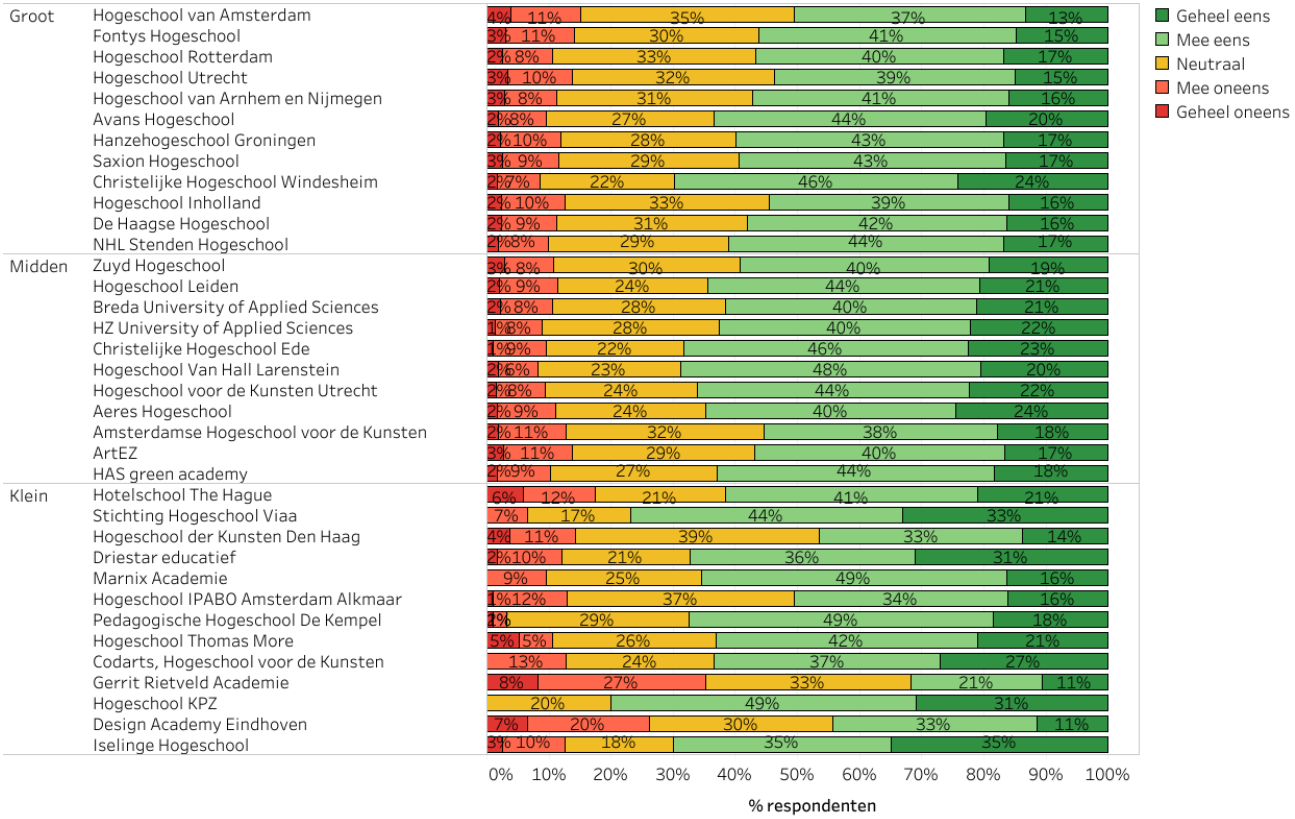

Figuur 3.4. Ervaren goede omgang met bijzondere omstandigheid per onderwijsinstelling wo (N=15.200) (Bekijk via Tableau: klik hier)

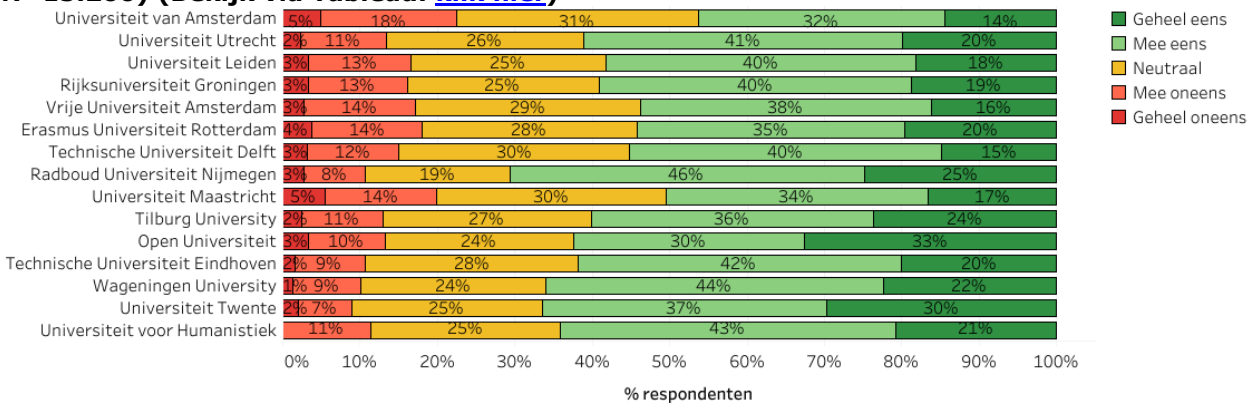

Wanneer we de antwoorden op de eerste stelling – over begrip vanuit de onderwijsinstelling - relateren aan de tevredenheid van studenten over de verkregen informatie en de getroffen voorzieningen, zien we een ogenschijnlijke samenhang tussen het ervaren begrip en de tevredenheid met de informatie. In figuur 3.5 is deze samenhang weergegeven. De vijf verticale balken representeren de mate waarin studenten het eens zijn met de stelling dat ze begrip ervaren, van geheel oneens tot geheel eens. Binnen deze verticale balken zien we vervolgens de mate waarin de studenten *binnen* deze groep (bijvoorbeeld binnen 'geheel oneens') tevreden is met de informatie, van zeer ontevreden (rood) tot zeer tevreden (groen). Wat opvalt is dat binnen de groep studenten die veel begrip ervaart (geheel eens) de grote meerderheid ook tevreden is met de verkregen informatie. Het omgekeerde geldt voor de groep die weinig begrip ervaart (geheel oneens). Zij zijn ook vaak zeer ontevreden met de verkregen informatie. In figuur 3.6 zien we eenzelfde beeld voor de tevredenheid met de getroffen voorzieningen. Dit betekent **niet** direct dat veel ervaren begrip altijd leidt tot tevredenheid met informatie en voorzieningen, of andersom, maar laat wel zien dat de twee met elkaar samenhangen.

Figuur 3.5. Ervaren begrip en tevredenheid met informatie (N=32.574) (Bekijk via Tableau: klik hier)

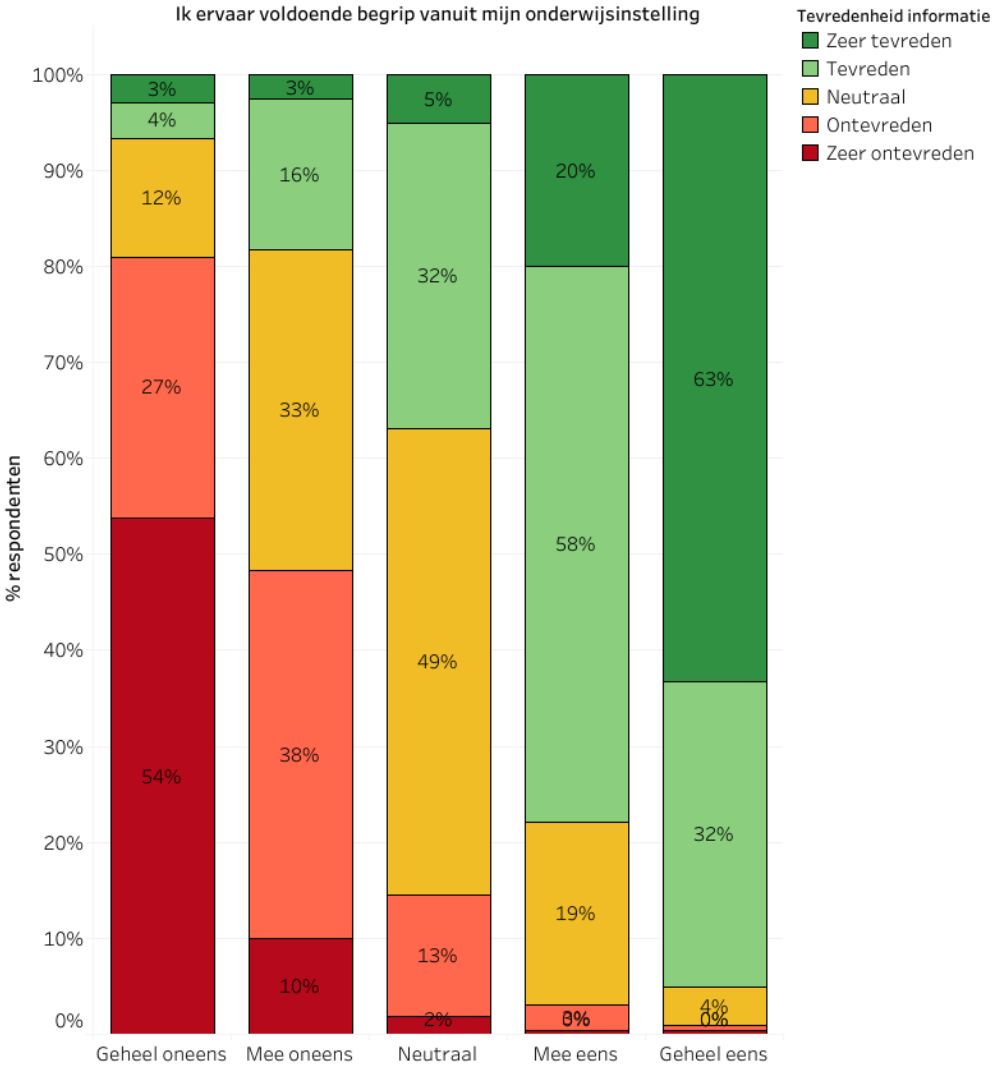

Figuur 3.6. Ervaren begrip en tevredenheid met voorzieningen (N=23.483) (Bekijk via Tableau: klik hier)

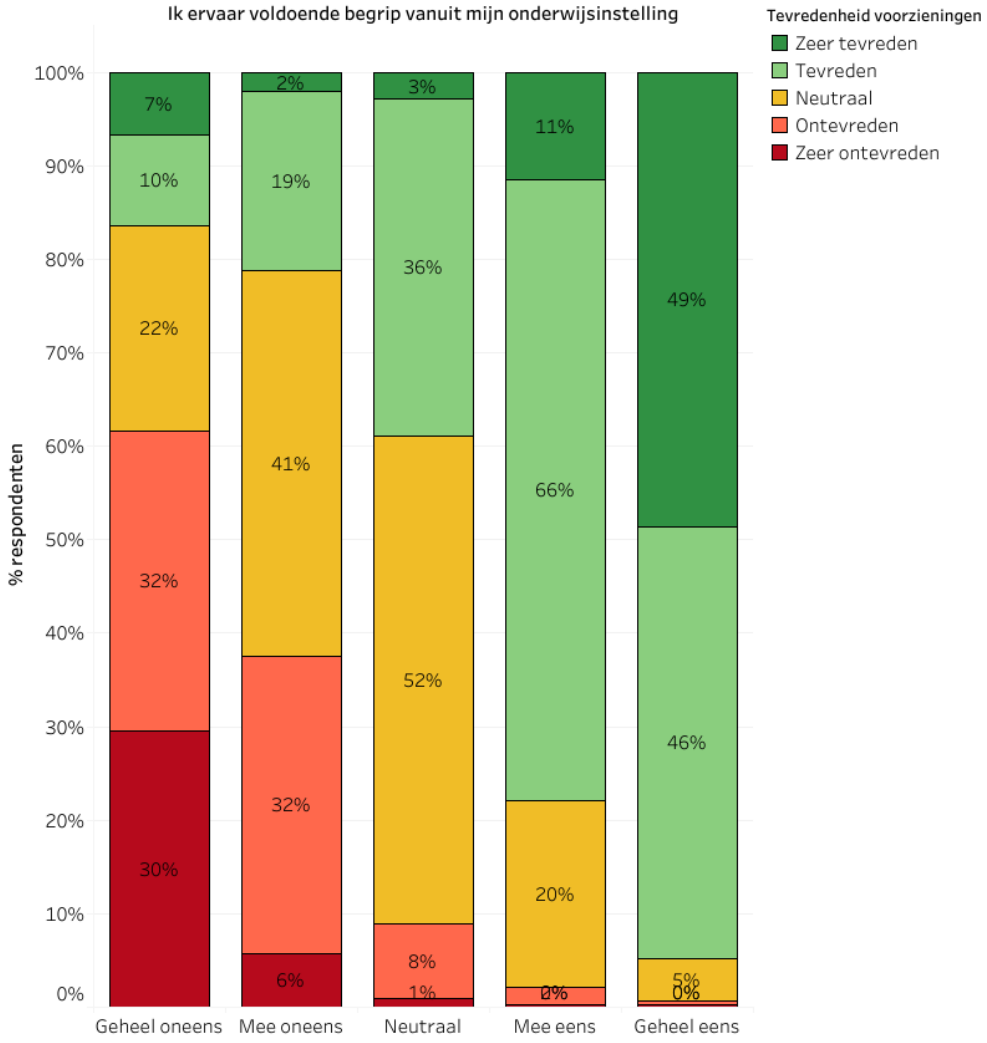

In figuur 3.7 en 3.8 zien we hetzelfde voor de tweede stelling, over de mate waarin de onderwijsinstelling goed kan omgaan met de bijzondere omstandigheden van studenten. Van de studenten die van mening is dat de onderwijsinstelling goed omgaat met hun bijzondere omstandigheid, is het merendeel tevreden met de verkregen informatie en over de getroffen voorzieningen. Studenten die vinden dat de onderwijsinstelling minder goed omgaat met hun bijzondere omstandigheid, zijn juist een stuk minder tevreden.

Kortom, we zien dat studenten die ontevreden zijn met de informatie, of het gesprek dat ze gehad hebben en/of de voorzieningen die getroffen zijn ook minder begrip ervaren vanuit de onderwijsinstelling en vinden dat er minder goed met hun bijzondere omstandigheid wordt omgegaan. Belangrijk om te benadrukken is dat dit niet per se betekent dat, bijvoorbeeld, meer begrip vanuit de onderwijsinstelling direct leidt tot meer tevredenheid over getroffen voorzieningen. Maar dat beide sterk met elkaar samenhangen, wordt wel duidelijk.

Figuur 3.7. Ervaren goede omgang en tevredenheid met informatie (N=32.308) (Bekijk via Tableau: [klik hier]())

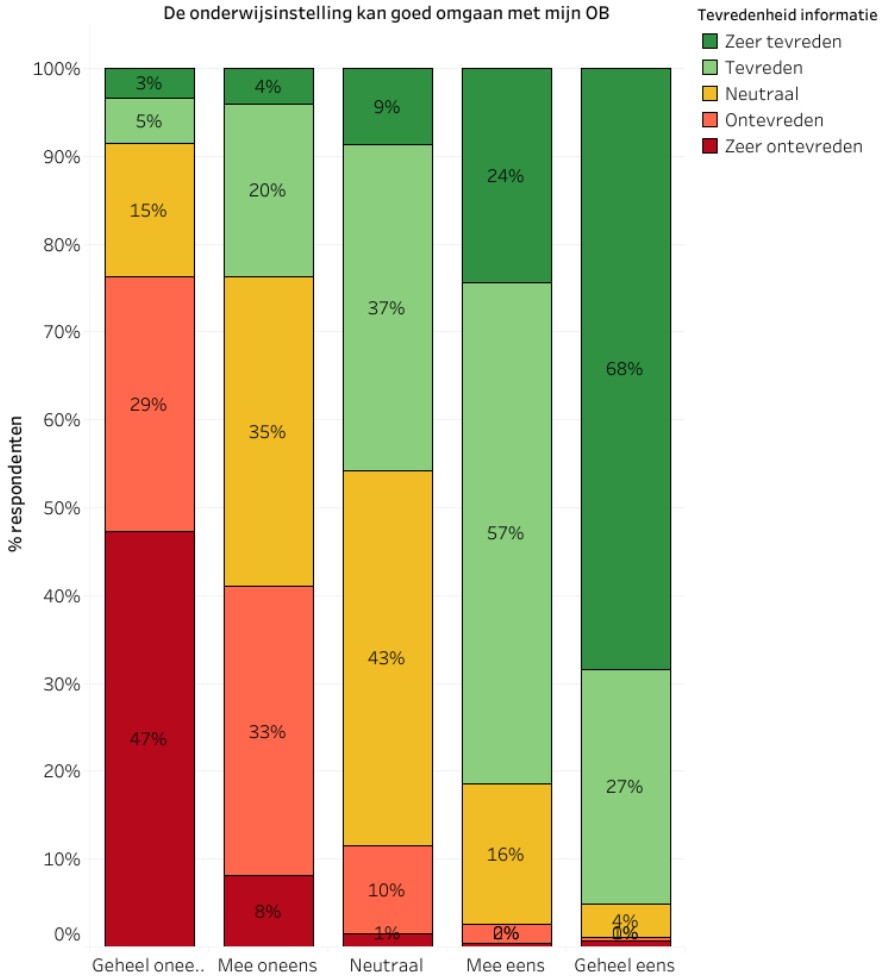

Figuur 3.8. Ervaren goede omgang en tevredenheid met voorzieningen (N=23.475) (Bekijk via Tableau: klik hier)

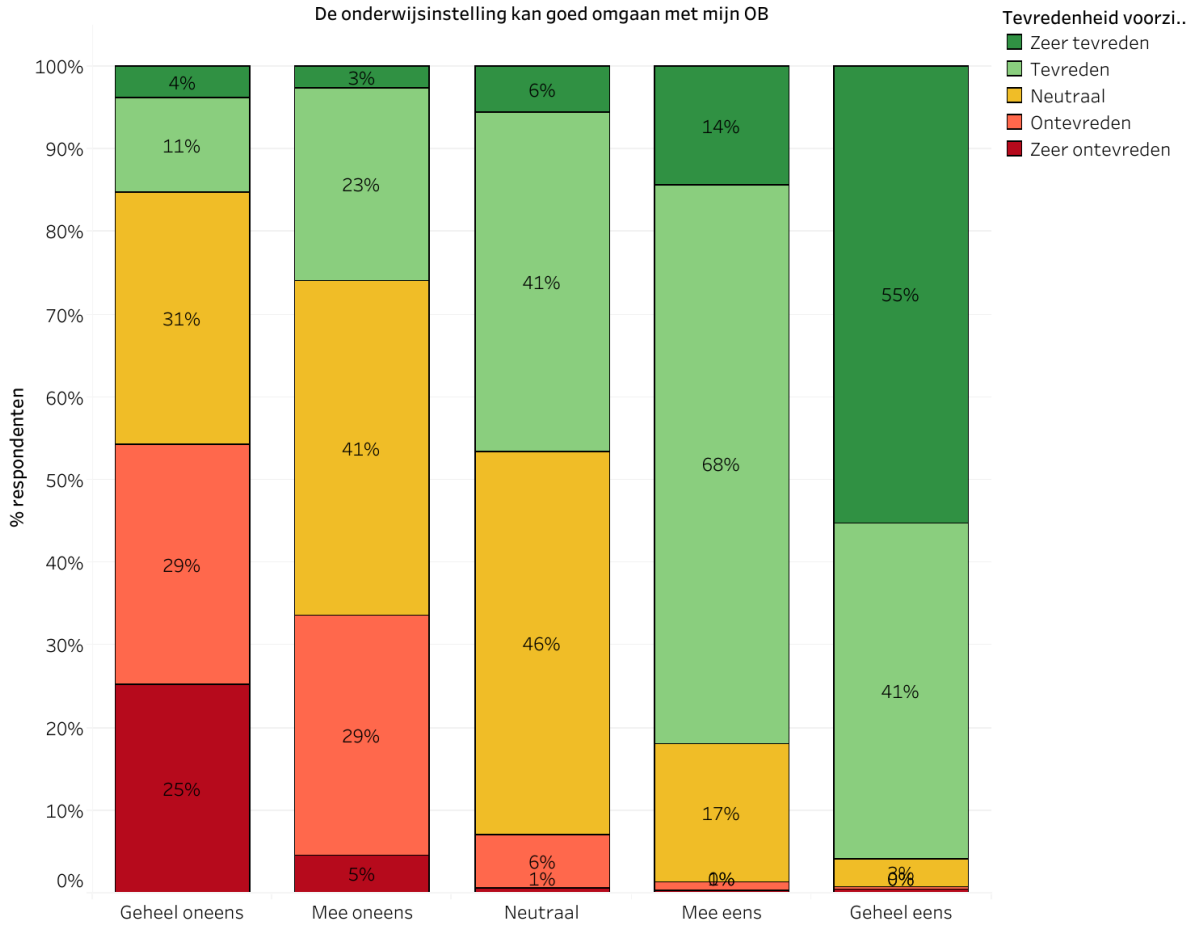

3.2 Toegankelijkheid van het onderwijs

Ook letterlijke toegang tot het onderwijs is – vanzelfsprekend – van groot belang voor studenten, juist ook voor studenten met een ondersteuningsbehoefte. In de Nationale Studentenenquête wordt de studenten daarom gevraagd of zij hun onderwijs als toegankelijk zouden beoordelen op vier onderwerpen: het gebouw, de website, de digitale leeromgeving en het lesmateriaal.

Over het algemeen wordt de toegankelijkheid goed beoordeeld. Zo vindt 89 procent van de studenten het gebouw toegankelijk[5] en geeft 86 procent aan dat de website toegankelijk is. Iets minder toegankelijk lijken de digitale leeromgevingen en het lesmateriaal; respectievelijk 85 en 82 procent van de studenten vindt deze toegankelijk. Figuren 3.9-3.12 laten de beoordeling van de toegankelijkheid in het hbo en wo zien. De figuren met de beoordeling van de toegankelijkheid per onderwijsinstelling zijn te vinden op Tableau. Studenten in het wo lijken over het algemeen iets positiever te zijn over de toegankelijkheid dan studenten in het hbo, maar de verschillen zijn klein.

[5] Antwoordoptie *ja* op de vraag of het gebouw toegankelijk is. Andere antwoordopties waren *deels* en *nee.*

Figuur 3.9. Beoordeling toegankelijkheid gebouw, in hbo en wo (hbo: N=31.708; wo: N=17.845) (Bekijk via Tableau: klik hier)

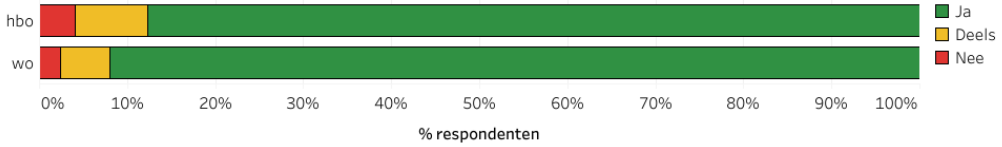

Figuur 3.10. Beoordeling toegankelijkheid websites, in hbo en wo (hbo: N=31.708; wo: N=17.845) (Bekijk via Tableau: klik hier)

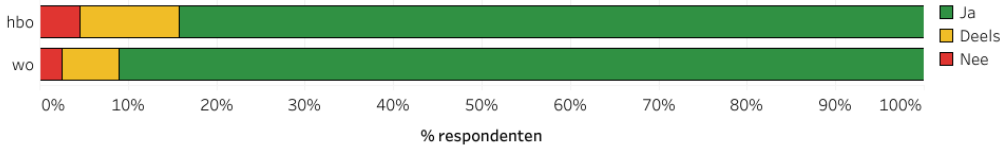

Figuur 3.11. Beoordeling toegankelijkheid digitale leeromgevingen, in hbo en wo (hbo: N=31.708; wo: N=17.845) (Bekijk via Tableau: klik hier)

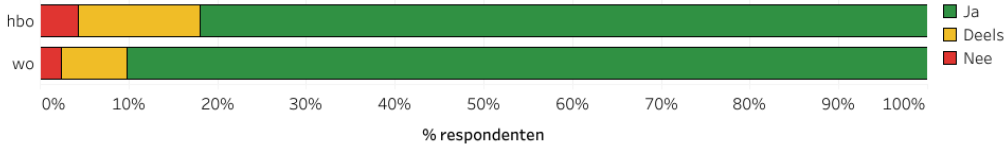

Figuur 3.12. Beoordeling toegankelijkheid lesmateriaal, in hbo en wo (hbo: N=31.708; wo: N=17.845) (Bekijk via Tableau: klik hier)

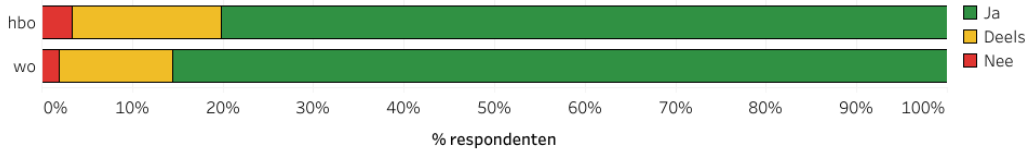

Toegankelijkheid kan voor studenten een verschillende betekenis hebben; wat voor de ene student toegankelijk is, kan voor een andere student juist problemen geven. Wanneer we de toegankelijkheid vergelijken met de bijzondere omstandigheden van studenten, zien we een aantal verklaarbare verschillen ontstaan[6], al lijkt de beoordeling van de toegankelijkheid over het algemeen niet veel te verschillen tussen omstandigheden. Met name studenten met een motorische beperking beoordelen het gebouw als minder toegankelijk – een kwart van hen vindt het gebouw niet (4%) of deels (21%) toegankelijk. De websites, het lesmateriaal en digitale leeromgevingen zijn juist minder toegankelijk voor studenten met een visuele beperking. Ook deze figuren zijn te vinden in tableau.

Meer inzicht in beoordeling toegankelijkheid onderwijsinstellingen:

- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid gebouw per onderwijsinstelling.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid websites per onderwijsinstelling.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid digitale leeromgevingen per onderwijsinstelling.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid lesmateriaal per onderwijsinstelling.

[6] In vorige hoofdstukken kozen we er meestal voor om de vergelijking te maken met de belemmeringen, in plaats van met de bijzondere omstandigheden van studenten. Bij deze vraag kiezen we er echter voor om te vergelijken met de bijzondere omstandigheden, omdat een gebrek aan toegankelijkheid op zichzelf ook een belemmering is en een vergelijking met belemmeringen van studenten daarom inhoudelijk ingewikkeld te beredeneren is.

Meer inzicht in beoordeling toegankelijkheid bij bijzondere omstandigheid:

- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid gebouw per bijzondere omstandigheid.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid website per bijzondere omstandigheid.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid digitale leeromgeving per bijzondere omstandigheid.
- Klik hier voor de beoordeling toegankelijkheid lesmateriaal per bijzondere omstandigheid.

4 Algemene tevredenheid

Tot slot maken we een vergelijking tussen de groep studenten die tot nu toe is beschreven in dit rapport en *de overige studenten*; de groep studenten zonder bijzondere omstandigheid en studenten die geen belemmeringen ervaren van hun bijzondere omstandigheid. Na de in hoofdstuk 1 beschreven selecties bestaat de groep met een ondersteuningsbehoefte uit 55.475 studenten en de referentiegroep uit 159.899 studenten. We vergelijken deze studenten op hun tevredenheid met het onderwijs. Hiervoor zijn twaalf stellingen aan de studenten voorgelegd, die zij konden beantwoorden op een schaal van zeer ontevreden tot zeer tevreden. Figuur 4.1 toont de resultaten.

Figuur 4.1. Tevredenheid studenten met en zonder bijzondere omstandigheid (Met OB: N=55.475; Zonder OB: N=159.899) (Bekijk via Tableau: klik hier)

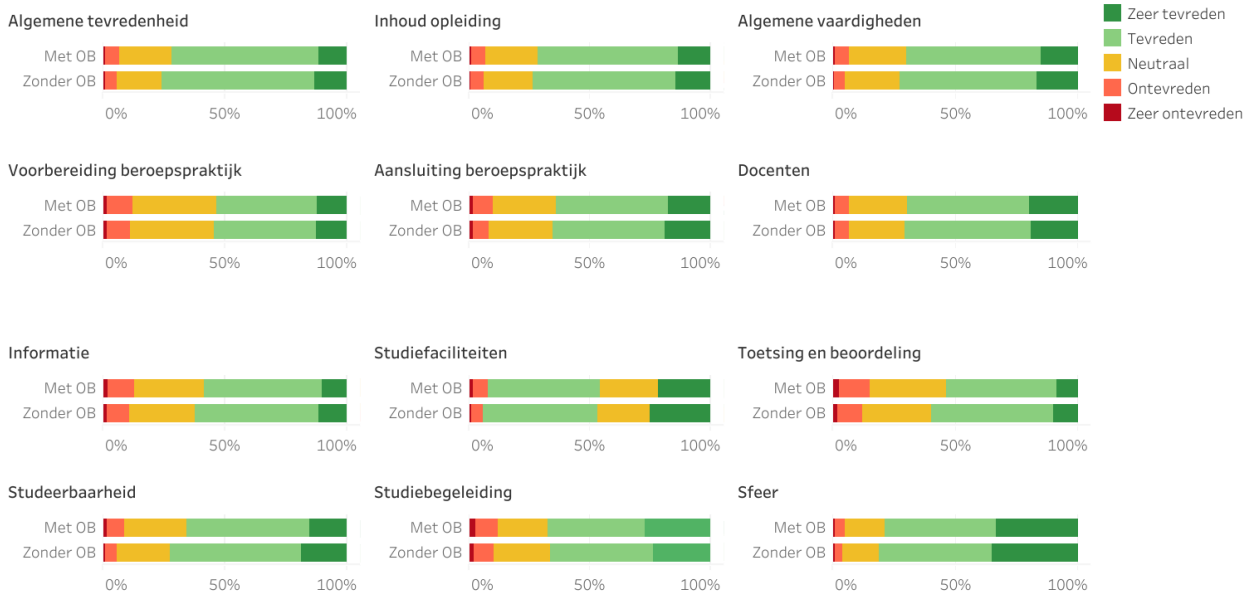

In de figuur is te zien dat de tevredenheid tussen studenten met bijzondere omstandigheden en studenten zonder bijzondere omstandigheden nauwelijks verschillen. Over de informatie vanuit de opleiding, de studeerbaarheid en de toetsing lijken studenten met een bijzondere omstandigheid iets vaker ontevreden, al is dit verschil minimaal. Het lijkt er dus op dat studenten met een ondersteuningsbehoefte, die vaak belemmeringen ervaren op verschillende gebieden, hierdoor niet per se minder tevreden zijn met algemene voorzieningen en ervaringen van hun opleiding of onderwijsinstelling.